

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาโปรแกรมการศึกษา สำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ ประกอบด้วยข้อมูล 3 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการตั้งคำถามของการวิจัย
  - 1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนและการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายโดยรวมในชุมชน
  - 1.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ปกครองที่เป็นกรณีศึกษา
  - 1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลของผู้ปกครองโดยรวมแต่ละด้านก่อนทดลองใช้โปรแกรมฯ
2. คำตอบของการวิจัย : การเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล
3. ข้อค้นพบอื่นๆ

ตอนที่ 2 ข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองและการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ

1. การนำข้อค้นพบที่ได้มาวิเคราะห์และปรับปรุงโปรแกรมฯ
2. โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาลบหลวม

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

1. ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการตั้งคำถามของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ แม่ของเด็กวัยอนุบาลอายุ 3 - 6 ปี จำนวน 8 คน ในบ้านหนองกก หมู่ 4 ตำบลพัฒนา อำเภอพรพิน จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนและการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายโดยรวมในชุมชน

ชุมชนบ้านหนองกก ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4 ตำบลพัฒนา อำเภอพรพิน จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากตัวอำเภอร่อนพิบูลย์ไปทางทิศใต้ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ชาวบ้านนิยมเรียกพื้นที่นี้ว่า "บ้านหนองกก" เพราะในอดีตพื้นที่บริเวณนี้มีต้นกก อยู่ในหนองน้ำเป็นจำนวนมาก สามารถนำไปใช้สานเสื่อและเครื่องใช้ต่าง ๆ แต่ปัจจุบันนี้ไม่มีต้นกกเหลืออยู่ในหนองน้ำ เนื่องจากชาวบ้านได้ปรับปรุงหนองน้ำให้เป็นคลองระบายน้ำสำหรับใช้ในการเกษตร ซึ่งได้แก่ การปลูกข้าวและยางพารา และการปลูกสร้างบ้านเรือน

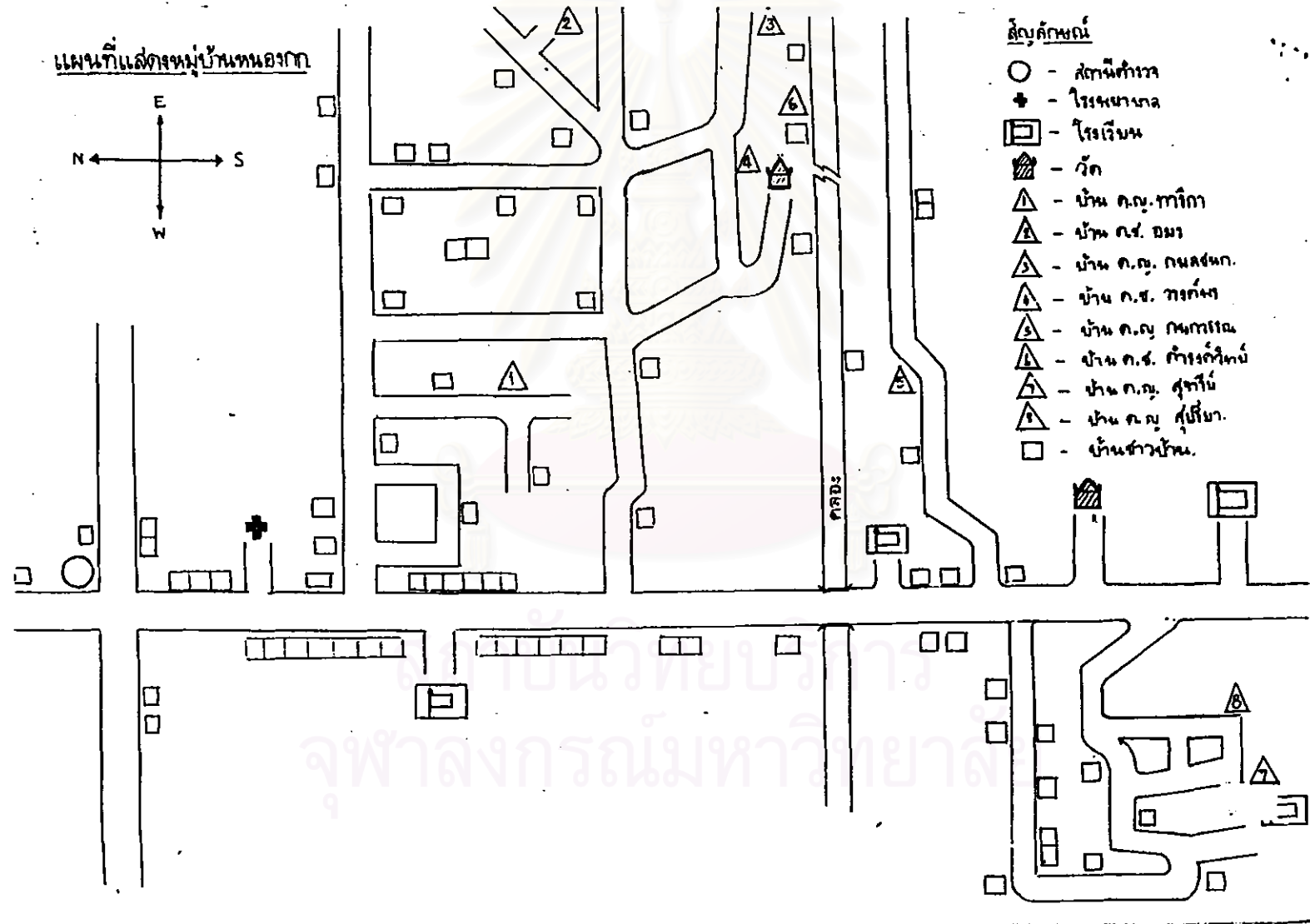
ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้าน เป็นที่ราบลุ่ม ถนนภายในหมู่บ้านมีลักษณะเป็นถนนลูกรัง การเดินทางเข้าออกจากตัวหมู่บ้านสะดวกในฤดูร้อน แต่ในฤดูฝนจะเต็มไปด้วยหลุมบ่อ เป็นโคลนสีแดง และจะลื่นมีน้ำท่วมขังในบางช่วง ถนนมีลักษณะคดเคี้ยว สองข้างทางเป็นทุ่งนาสลับกับสวนยางสวนผลไม้บ้างเป็นช่วงๆ พาหนะที่ใช้ในหมู่บ้าน มีรถยนต์พวงกดกระบะ แต่ส่วนใหญ่เป็นรถจักรยานยนต์ หน้าหมู่บ้านมีถนนใหญ่เป็นถนนลาดยางตัดผ่านหน้าหมู่บ้าน ไปยังอำเภอเป็นระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางจากในหมู่บ้านโดยรถจักรยานยนต์ไปยังอำเภอเพียงเที่ยวเดียวไม่นับเที่ยวกลับ ประมาณ 20 - 30 นาที ค่ารถจักรยานยนต์รับจ้างที่ราคาประมาณ 7 - 20 บาท แล้วแต่ระยะทางที่ไปส่ง สำหรับอาณาเขตติดต่อของหมู่บ้าน มีดังนี้

ทิศเหนือ	จดหมู่ที่ 1 บ้านโนไไร่ ตำบลพัฒนา ร่วมกับหมู่ที่ 13 บ้านไผ่ยาว ต.ร่อนพิบูลย์
ทิศใต้	จดหมู่ที่ 5 ต.คอนเกย คลองน้ำขุน วัดเทพมงคล
ทิศตะวันออก	จดหมู่ที่ 4 ต.คอนชุม ถนนรถไฟ
ทิศตะวันตก	จดถนนสายเขาชุมทอง - พัฒนา

แผนที่ 1 บ้านหนองกก หมู่ที่ 4

ตำบลพัฒนา อำเภอพรหม

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลักษณะที่อยู่อาศัย

ชาวบ้านสร้างบ้านเรือนกระจายอยู่ทั่วบริเวณพื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้านไปตามพื้นที่ทำมาหากินที่ตนเองเป็นเจ้าของ และตามลักษณะการเป็นเครือข่าย ส่วนใหญ่บ้านในบริเวณใกล้ ๆ กัน จะเป็นเครือข่าย หรือเป็นเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้กันมานานตั้งแต่สมัยปู่ย่า ตายาย ลักษณะของบ้านมีทั้งบ้านไม้ยกพื้น โดยสร้างจากไม้ไผ่ หลังคามุงจาก หรือสังกะสี ส่วนบ้านปูนชั้นเดียวและสองชั้น สร้างจากอิฐบล็อก หลังคามุงกระเบื้อง การสร้างจะค่อย ๆ สร้างไปเรื่อย ๆ และค่อย ๆ ต่อเติมทีละส่วนเมื่อมีเงิน ชาวบ้านที่เป็นเพื่อนบ้านกันจะมาช่วยสร้างบ้านโดยไม่คิดค่าตอบแทน ชาวบ้านเรียกว่า “ลงแขก” แต่เจ้าบ้านจะมีการเลี้ยงอาหารเป็นการตอบแทน ลักษณะภายในบ้าน ทั้งบ้านไม้ยกพื้นและบ้านปูน กันห้องนอนด้วยผ้าผืนใหญ่ ๆ หรือถ้าบ้านไหนมีเงินก็จะกันเป็นห้อง ๆ ส่วนใหญ่จะมีห้องนอน 1 - 2 ห้อง ห้องน้ำ 1 ห้องซึ่งจะอยู่ในตัวบ้าน แต่ก็มียางบ้านที่อาบน้ำนอกบ้าน โดยขุดบ่อน้ำไว้นอกบ้านเป็นที่สำหรับอาบน้ำและทำความสะอาดเครื่องใช้ต่าง ๆ ส่วนห้องครัวจะไม่ค่อยมีการเจาะจงสร้างขึ้นโดยเฉพาะ ชาวบ้านมักใช้มุมบ้านที่อยู่ด้านหลังภายในบ้านเป็นที่วางข้าวของเครื่องใช้ในการทำอาหาร

ความเป็นมาของหมู่บ้าน

ผู้ที่อพยพเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านเป็นพวกแรก จะเป็นชาวบ้านจากพื้นที่ต่าง ๆ ในภาคใต้ เช่น จากจังหวัดตรัง พัทลุง กระบี่ เป็นต้น การเข้ามาตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านชาวบ้านมักเดินทางจากที่เดิมด้วยเท้ามาเรื่อยๆ มากันเป็นครอบครัว ส่วนใหญ่ครอบครัวละประมาณ 4 - 5 คน เอาหม้อข้าวหม้อแกงมาด้วย คำที่ไหนก็หุงกินกันที่นั่น เมื่อมาถึงในหมู่บ้านมีคนอยู่ก่อนบ้างแล้ว คนที่มาก็ใหม่ก็จะหาทำเลใหม่โดยที่พื้นที่บ้านหนองกกเมื่อก่อนเป็นป่าทั้งนั้น ไม่มีผู้ใดครอบครอง เมื่อได้ทำเลที่เหมาะสม ชาวบ้านที่จับจองเป็นที่อยู่อาศัยของตน จับจองที่ตรงไหนทางป่าตรงนั้นแล้วเอาไม้ปักแสดงการจับจองที่ของตน ซึ่งเรียกว่า เบ็กป่า ใครถางป่าได้มากก็จะมีที่มากไม่มีการแย่งที่กัน เพราะมีที่มากมายให้จับจองแล้วแต่ความพอใจ สภาพบ้านที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะกระท่อมและ เรือนไม้ยกพื้น ทำจากใบจาก และไม้ไผ่ การทำมาหากิน ชาวบ้านปลูกผักไว้สำหรับกินเอง พวก แตง ถั่ว ผักสวนครัว ส่วนพวกเนื้อสัตว์ไปหาในป่า บางครั้งก็จะมีสัตว์ป่าพวกหมูป่าเดินมาที่กระท่อมที่ชาวบ้านอยู่เอง นอกนั้นก็เป็นการไปหาปลาในคลอง สมัยนั้นการล่าสัตว์จะใช้ปืนแก๊ป ส่วนข้าวชาวบ้านปลูกไว้กินเอง เครื่องใช้ สมัยนั้นทำจากสังกะสี และดินเผา ใช้ช้อนสังกะสี และจานที่ทำจากกะลามะพร้าว หรือพวกดินเผา หม้อเป็นหม้อดินเผา เครื่องมือยังไม่ค่อยมีมากนัก

ส่วนเครื่องนุ่งห่ม ชาวบ้านทอผ้าขึ้นใช้เอง ส่วนใหญ่เป็นผ้าถุง เลื้อ และผ้าห่มจากใยฝ้าย ถ้าคนไหนทอไม่ได้ก็ต้องซื้อจากเพื่อนบ้าน เครื่องใช้ในการทำความสะอาดร่างกายมีพวกสบู่ เหมือนสบู่ซันไลต์ ใช้ทั้งในการทำความสะอาดร่างกายและเครื่องใช้

อาหารการกิน ชาวบ้านส่วนใหญ่ในอดีตกินอาหารที่หาได้ ถ้าหาเนื้อสัตว์ก็กินเนื้อสัตว์ ถ้าหาไม่ได้ก็กินผัก บางคนก็ไปซื้ออาหารพวกเนื้อสัตว์ในตลาด ซึ่งมีผู้แลเนื้อออกแขวนขายกันเป็นพวง ๆ บ้านที่ลำบากยากจนมักไม่ได้กินเนื้อสัตว์ ในการปรุงอาหารก็มักทำข้าวเหนียว คือการใส่หัวเผือกหัวมันไปในข้าวสารและหุงเหมือนหุงข้าวสารในการปรุงอาหารใช้ก้อนดิน 3 ก้อน มาวางเป็นมุมสามเหลี่ยมแล้วเอาหม้อตั้งบน โดยใช้เศษไม้เป็นเชื้อเพลิง

การศึกษา ชาวบ้านเรียนที่วัด โดยเรียนที่ศาลาวัด มีทั้งครูและพระมาสอน ถ้าวันไหนฝนตกก็ไม่ได้เรียน การเรียนเรียนจากหนังสือที่ทำจากเปลือกไม้เอามาตำ ๆ แล้วทำเป็นแผ่น เรียกว่า ธรรมกถุชญา เวลาอ่านหนังสือเรียกว่า สวดหนังสือ ชาวบ้านจะเรียนหรือไม่เรียนก็ได้ โดยมีสอนแค่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การสุขอนามัย การรักษาเมื่อเจ็บไข้ การรักษาโรคมักรักษาโดยใช้พืชสมุนไพร โดยนำพวกรากไม้ เอามาต้ม และเคี้ยว เอาน้ำมาดื่ม การอาบน้ำอาบกันตามลำคลอง บางบ้านขุดน้ำมาใช้เอง เวลาปวดท้องถ่าย มักไปถ่ายตามในป่า บางคนก็ขึ้นไปนั่งบนต้นไม้แล้วถ่าย ส่วนน้ำที่ใช้ในหมู่บ้านมีทั้งน้ำฝน และน้ำจากบ่อดิน

การคมนาคม ถนนหนทางที่ใช้เป็นทางป่า ชาวบ้านใช้การเดินทางเท้าเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าบ้านไหนมีฐานะก็ใช้วัว ใช้ควาย เป็นพาหนะ

ความเชื่อ มีการอยู่ไฟของแม่ ให้แม่ลูกอ่อนที่เพิ่งคลอดนอนบนแคร่ แล้วเอาดินมาพอก เอาไฟจุดข้างใต้ และเอาผ้าห่อก้อนหินเผาไฟให้ร้อน มาประคบไว้ที่ท้อง เพื่อรักษามดลูก เรียกว่า รักษาอุณ ให้มดลูกแห้ง การทำพิธีเมื่อเด็กคลอดมักไม่มีอะไร แต่จะมีการขึ้นแปด เมื่อวันดี เดือนดี ที่เป็นฤกษ์ดีของเด็ก การอบบรมเลี้ยงดูเด็ก การตั้งชื่อเด็กจะตั้งชื่อสั้นๆ มีไธ้และอนำหน้า เช่นเด็กผู้ชายก็เรียก ไธ้แดง ไธ้ไชน้อย เด็กผู้หญิงเรียก อีเอี้ยด อีน้อย เป็นต้นการตั้งชื่อมักขอให้พระเป็นผู้ตั้งให้ เด็กที่เป็นที่คนโตมักคอยช่วยแม่เลี้ยงน้อง ส่วนเด็กเล็กจะกินนมแม่จนเลิกกิน แม่จะให้เด็กกินพวกข้าว พวกกล้วยเมื่อเด็กเริ่มกินได้ และมีการร้องเพลงกล่อมเด็กเวลาเด็กนอน

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน มีภัยจากธรรมชาติ น้ำท่วม แต่ก็ไม่มากนักไม่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง ชาวบ้านมักเตรียมการล่วงหน้าโดยซื้ออาหารพวกเกลือ กับข้าวมาเก็บไว้ ชาวสารก็จะเก็บไว้ล่วงหน้าเพื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม ส่วนภัยจากบุคคล ในหมู่บ้าน มีพวกโจรมาก เวลาปล้นเรียกว่า ถูก โจรก็จะให้พวกปืนแก๊ป พรี้า โดยจะปล้นเอาอาหารและเงิน

งานประเพณี งานแต่งงานมักจัดอย่างง่าย ๆ แล้วแต่ฝ่ายหญิง บ้านไหนที่ลำบากก็จะยกหม้อข้าวหม้อแกงมากิน บ้านไหนมีเงินมากหน่อยก็จะมีงานเลี้ยงกัน งานศพไปจัดที่วัดเป็นส่วนใหญ่ สำหรับงานประเพณีประจำปีที่ทำเป็นประจำ คือ งานเดือนสิบ ชาวบ้านเชื่อว่าเชื่อว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมายังมนุษย์โลก และเป็นการไหว้บรรพบุรุษอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว ชาวบ้านมีการทำขนมพอง ขนมลา ขนมต่าง ๆ ไปวัด ตกกลางคืนมีงานมโหรีสพ มีการแสดงมโนราห์ หนังตะลุง

จำนวนและขนาดครัวเรือน และครอบครัว

ชาวบ้านหนองกกจะอาศัยกระจายกันอยู่ไปทั่วบริเวณพื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้านตามพื้นที่การทำมาหากิน หมู่บ้านนี้มีชาวบ้านอาศัยอยู่ประมาณ 875 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 232 ครัวเรือน แยกเป็นเพศชาย 454 คน เพศหญิง 421 คน ลักษณะครอบครัวในหมู่บ้านหนองกกส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยาย

สถานภาพการมีครอบครัวฝ่ายหญิงและฝ่ายชายมักเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน ผู้ชายมักแต่งงานเมื่ออายุประมาณ 20 - 25 ปี ส่วนผู้หญิงแต่งงานเมื่ออายุประมาณ 19 ปีขึ้นไป ซึ่งช้ากว่าสมัยก่อน มีการจดทะเบียนสมรสในครอบครัวที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ ส่วนครอบครัวที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาไม่นิยมจดทะเบียนสมรส

หน้าที่ต่าง ๆ ภายในครอบครัว ฝ่ายชายเป็นหัวหน้าครอบครัว ทำหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัว โดยเป็นกรรมกรก่อสร้าง ทำนา หรือ ทำสวน และอาชีพรับจ้างอื่น ๆ ในบางครอบครัวฝ่ายหญิงทำหน้าที่ในการหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวด้วยโดยทำงานในโรงงานหรือค้าขาย ทำนา ทำสวน อย่างไรก็ตามหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบงานบ้านต่าง ๆ เช่น การหุงหาอาหาร เลี้ยงดูลูก ทำความสะอาดบ้านเรือนและสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ยังเป็นหน้าที่ของฝ่ายหญิง ถ้าบ้านใดที่ลูกสาวโตแล้ว ลูกสาวมักเป็นผู้ช่วยแม่ในเรื่องกิจวัตรประจำวัน ครอบครัว

ที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านทั้งคู่ ภาระหน้าที่ในการเลี้ยงดูลูกก็เป็นของ นู๋ย่า ตายาย หรือญาติพี่น้องที่อยู่ใกล้เคียงกัน

การศึกษา

บ้านหนองกกมีโรงเรียน 1 โรง คือ โรงเรียนบ้านหนองกก เป็นโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 1 ห้องเรียน เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มักเรียนต่อชั้นมัธยมในโรงเรียนในอำเภอ ส่วนชาวบ้านในหมู่บ้านที่จบการศึกษา ภาควัฒนหรือสูงกว่าแต่ไม่ได้เรียนต่อ มีจำนวนประมาณ 312 คน ในจำนวนนี้จบมัธยมศึกษา ตอนต้นสายสามัญและสายอาชีพประมาณ 96 คน เป็นผู้จบสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ปวส. ปริญญาตรี และอื่น ๆ จำนวนประมาณ 18 คน คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ที่อายุ 40 ปีขึ้นไปมีเพียง 1. % ที่จบระดับชั้นมัธยมส่วนผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 25 - 40 ปีมักจบระดับอนุปริญญา ชาวบ้านที่อายุ ระหว่าง 14 - 50 ปี เป็นคนที่ไม่รู้หนังสือ เขียนชื่อตัวเอง และอ่านประกาศไม่ได้ประมาณ 3 คน และสำหรับคนในหมู่บ้านที่พลาดโอกาสการศึกษาภาคบังคับหรือในระบบโรงเรียน จะได้รับบริการ ตามหลักสูตรของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีจำนวนประมาณ 15 คน

การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพของชาวบ้านในหมู่ที่ 4 ตำบลพัฒนา ส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพ ดังนี้ คือ ประมาณ 30 % ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งเป็นพวกกรรมกรก่อสร้าง และเป็นผู้ชาย เป็นส่วนใหญ่ บางคนเดินทางไปทำงานที่อื่น ๆ นานๆ ครั้งจึงจะกลับมาบ้าน แต่บางคนก็ไปเข้า เย็นกลับ รายได้จากการเป็นกรรมกรก่อสร้างประมาณ 120 - 170 บาทต่อคนต่อวัน ส่วนพวก ผู้หญิงทำงานในโรงงานมากกว่าผู้ชาย โดยเฉพาะในโรงงานยางพาราซึ่งอยู่ต่างอำเภอออกไป โดยออกไปทำงานตั้งแต่เช้า และนั่งรถโดยสารประจำทางไปยังโรงงาน เสียค่ารถคนละประมาณ 5 บาท และนำอาหารไปรับประทานเอง เมื่อเสร็จงานจะเดินทางกลับบ้านโดยรถประจำทาง เช่นเดิม รายได้จากการรับจ้างได้ประมาณคนละ 100 - 120 บาทต่อคนต่อวัน ขึ้นอยู่กับหน้าที่ ที่รับผิดชอบ สำหรับอาชีพทำนาในหมู่บ้านมีประมาณประมาณ 30 % พอ ๆ กับการประกอบ อาชีพรับจ้าง ชาวบ้านมักทำนาในช่วงฤดูฝน ส่วนในช่วงฤดูร้อนจะประกอบอาชีพรับจ้าง

อาชีพค้าขายในหมู่บ้านมีไม่มากนักประมาณ 20 % เป็นลักษณะของร้านค้าขนาดเล็ก ขายของชำ หรือผลิตผลไปขายยังตลาด อีกประมาณ 20 % ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ปลูกผัก ปลูกพืชล้มลุก พริกแดง ถั่ว

ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านบ้านหนองกก มีลักษณะเรียบง่าย มีชีวิตความเป็นอยู่ที่พึ่งพาอาศัยกันทั้งบ้านใกล้เรือนเคียง และบ้านที่รู้จักกันแม้จะอยู่ไกลออกไป ชาวบ้านรู้จักกันหมดตลอดหัวบ้านท้ายบ้าน เดินผ่านบ้านใครมักมีการทักทายปราศรัยกัน ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันในแต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกันตามลักษณะการประกอบอาชีพของคนในครอบครัว ถ้าเป็นในช่วงฤดูฝนชาวบ้านทั้งชายและหญิงจะทำนา ไถนา ดำนา ถ้าเป็นในช่วงฤดูร้อน จะรับจ้างเป็นกรรมกร หรือทำงานในโรงงาน ในบางครอบครัวที่ผู้ชายเป็นคนเลี้ยงครอบครัว ผู้หญิงจะหุงหาอาหาร เลี้ยงดูลูก และทำกิจวัตรประจำวันอยู่กับบ้าน หรือจับกลุ่มคุยกันกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงรอสามีกลับมาจากทำงาน ส่วนบางครอบครัวซึ่งออกไปทำงานนอกบ้านทั้งผู้ชาย และผู้หญิง และกลับมาในตอนเย็น ผู้หญิงยังเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการหุงหาอาหาร ซักเสื้อผ้าหรือทำกิจวัตรอื่น ๆ ภายในบ้านเช่นเดิมและเมื่อมีเวลารว่างก็มักไปนั่งคุยกับเพื่อนบ้าน แล้วกลับมาบ้านเมื่อถึงเวลารับประทานอาหารเย็น ชาวบ้านส่วนใหญ่รับประทานอาหารเช้าประมาณ 18.00 น.- 19.00 น. และในช่วงเวลาดังกล่าวบ้านที่มีโทรทัศน์มักเปิดดูรายการต่าง ๆ ไปด้วย และเริ่มเข้านอนประมาณ 21.00 น. เป็นต้นไป การกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมักไม่มีพิธีรีตอง เช่น

การแต่งกาย เวลาอยู่บ้านมักแต่งกายแบบง่าย ๆ ผู้หญิงใส่ผ้าถุง ส่วนผู้ชายนุ่งผ้าขาวม้า หรือกางเกงขาสั้น และมักไม่สวมเสื้อ ถ้าไปทำงานในสวน หรือในนา มักสวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว หมวกปีกกว้าง และรองเท้าบูททั้งหญิงและชายถ้าไปทำงานนอกบ้านในโรงงาน หรือเป็นกรรมกรก่อสร้าง ชาวบ้านจะแต่งกายตามระเบียบของโรงงาน หรือ ชุดที่เหมาะสมกับงานนั้น ๆ ส่วนการแต่งกายนอกบ้านเมื่อไปงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นงานแต่งงาน งานศพ งานบวช เป็นต้น จะสุภาพเรียบร้อยกว่าอยู่ในบ้าน อย่างไรก็ตามรองเท้าที่ใช้ทั้งที่อยู่ในบ้านและนอกบ้านส่วนใหญ่จะเป็นรองเท้าแตะ สำหรับเด็กวัยรุ่นมักแต่งตัวตามสมัยแต่ไม่ฟุ้งเฟ้อ ส่วนเด็กก็สวมเสื้อผ้าเรียบร้อย แต่เด็กผู้ชายเมื่ออยู่ที่บ้าน มักนุ่งแต่กางเกงขาสั้น ไม่ค่อยสวมเสื้อและสวมรองเท้าแตะเวลาออกไปนอกบ้าน

การรับประทานอาหาร ชาวบ้านมักทำอาหารกินแบบง่าย ๆ โดยเน้นแกงเผ็ด และมีน้ำพริก ผักจิ้มเป็นสำคัญ แหล่งที่มาของอาหารได้จากการซื้อเนื้อสัตว์ที่ตลาด หรือมีพ่อค้ามาขายในหมู่บ้าน หรือที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้เอง พวกเปิด ไก่ หรือหมู ส่วนจำพวกผักก็ซื้อมาบ้าง และเก็บจากที่ปลูกไว้บริเวณบ้านบ้าง เช่น ตะไคร้ พริก มะเขือ มะนาว เป็นต้น มือหนึ่งมักมีกับข้าวประมาณ 2 - 3 อย่าง เด็กและผู้ใหญ่รับประทานอาหารชนิดเดียวกันซึ่งมีทั้งที่เป็นรสเผ็ดและรสจืดในแต่ละมื้อ และการปรุงอาหารก็ใช้ทั้งถ่าน แก๊ส และอุปกรณ์ไฟฟ้า ช่วงเวลาในการรับประทานอาหารเข้าประมาณ 6.30 น. - 7.30 น. มักจะรีบรับประทานเพราะต้องรีบออกไปทำงาน ในช่วงกลางวันมักรับประทานที่ทำงานโดยเอาข้าวห่อไปจากบ้านหรือซื้อที่ทำงาน ช่วงเย็นมักรับประทานประมาณ 19.00 น. - 20.00 น.

การออกกำลังกาย ผู้ใหญ่มักเน้นหนักไปทางการทำงานส่วนเด็กมีการเล่นกับเพื่อนบ้านหรือพี่น้อง การเล่นของเด็ก เด็กหญิงมักเล่นหม้อข้าวหม้อแกง บทบาทสมมติเป็นครู หมอ แม่ค้า เล่นกระโดดยาง เล่นตุ๊กตา ส่วนเด็กผู้ชายมักเล่นฟุตบอล ปีนต้นไม้ ซี่จักรยาน เล่นทอยหุ้ม เป่ากบ เป็นต้น การให้เด็กออกกำลังกายโดยการช่วยงานบ้าน ถ้าเป็นเด็กเล็กอนุบาลถึง ป.2 ยังไม่นิยมให้ช่วย ถ้าโตขึ้นไปอีกจึงให้ช่วยงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เด็กทำได้ เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจาน เป็นต้น สำหรับวัยรุ่นเด็กผู้ชายมักมีการออกกำลังกายโดยการเล่นกีฬา เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ ที่สนามของโรงเรียนในหมู่บ้าน

การใช้เวลาว่าง ส่วนใหญ่มักเป็นการนั่งคุยกับเพื่อนบ้าน หรือญาติพี่น้อง แม่บ้านมักมีเวลาว่างมากกว่าพ่อบ้าน พ่อบ้านมักทำงานนอกบ้านในตอนเช้า และในบริเวณบ้านหรือสวนในตอนเย็น สำหรับแม่บ้านที่ทำงานบ้าน และเลี้ยงลูก ยามว่างมักเป็นช่วงเย็นหลังจากทำกิจวัตรประจำวันเสร็จแล้ว จะนั่งคุยกับเพื่อนบ้าน หรือดูโทรทัศน์ ถ้าเป็นเด็กวัยรุ่นจะใช้เวลาว่างดูโทรทัศน์ หรือฟังเพลง ส่วนเด็กเล็ก ๆ มักเล่นกับพี่น้อง หรือเพื่อนบ้าน

อบายมุข ชาวบ้านส่วนใหญ่แทบทุกอาชีพในหมู่บ้านมักเล่นหวยใต้ดิน ซึ่งมีเหตุมาจากความฝันและการทำนายเป็นตัวเลข หรือเลขเด็ดที่ได้จากข่าวลือ หรือหลวงพ่อกุณทร บอกให้ คนขายมักเป็นคนในหมู่บ้าน โดยส่งต่อไปยังเจ้ามือใหญ่ในอำเภอ หรือจังหวัดอีกทอดหนึ่ง ส่วนอบายมุขอื่น ๆ พวกไพ่ ไฮโลมักเล่นในงานศพโดยจับกลุ่มกันเล่น เป็นต้น

ยาเสพติด ในปัจจุบันพบว่าเด็กวัยรุ่นติดยาเสพติดกันมากในหมู่บ้าน โดยเฉพาะเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่เรียนต่อ เด็กพวกนี้มักทำตัวเป็นโจรโมขของของชาวบ้านไปขาย แล้วนำไปซื้อยาโดยเฉพาะยาม้า ผู้ที่นำมาขาย เป็นเด็กวัยรุ่นที่เป็นหัวใจในหมู่บ้าน และไม่ค่อยมีการปราบปรามอย่างจริงจัง

การพักผ่อนนอนหลับ ชาวบ้านส่วนใหญ่เข้านอนตามปกติเวลาประมาณ 3 ทุ่ม และเวลาตื่นจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพ ถ้าทำสวนยางก็ต้องตื่นตั้งแต่ตี 3 ตี 4 เพื่อกรีดยาง แต่ถ้าประกอบอาชีพอย่างอื่น ก็ประมาณ 5 - 6 โมงเช้า

สาธารณูปโภคในหมู่บ้าน

การใช้ไฟฟ้าในหมู่บ้าน ชาวบ้านมีไฟฟ้าใช้ประมาณ 185 ครัวเรือน จากจำนวนทั้งหมด 232 ครัวเรือน การไม่สามารถมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือนได้ เป็นเพราะชาวบ้านไม่มีเงินพอในการซื้อสายไฟต่อจากเสาไฟในหมู่บ้านเข้าไปยังบ้านของตน ชาวบ้านบางกลุ่มมีการใช้ไฟฟ้าร่วมกัน โดยคิดค่าไฟเฉลี่ยจากจำนวนบ้านที่ใช้ ซึ่งครอบครัวไหนมีเครื่องใช้ไฟฟ้ามากก็จะเสียมากกว่าบ้านที่มีเครื่องใช้ไฟฟ้าน้อยกว่า

น้ำดื่ม น้ำใช้ ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้น้ำฝนสำหรับดื่ม โดยเก็บใส่โอ่งที่ทางราชการนำมาแจกไว้ ส่วนน้ำใช้เป็นน้ำที่มาจากบ่อน้ำตื้นซึ่งชาวบ้านขุดขึ้นมาใช้เองจากน้ำคลอง และจากน้ำประปาหมู่บ้าน ซึ่งเก็บค่าน้ำประปาโดยเฉลี่ยจากผู้ใช้ในบริเวณเดียวกัน ส่วนใหญ่แล้วค่าใช้จ่ายบ้านละประมาณ 30 - 50 บาท

สถาบันทางสังคม

ในหมู่บ้านมีสถาบันทางสังคมที่สำคัญ คือ วัด 1 แห่ง มีพระประมาณ 3 - 4 รูป โรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านหนองกก ซึ่งมีนักเรียนประมาณ 150 คน เป็นเด็กในหมู่บ้าน และมีครูประมาณ 10 คน มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ 1 แห่ง หอกระจายข่าว 1 แห่ง และสถานที่สำหรับขายยาประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน ที่ผ่านการอบรมจากกระทรวงสาธารณสุขมาเป็นคนขายยา รวมทั้งให้ความรู้เรื่องสุขภาพ โดยทั้ง 3 แห่งนี้ตั้งอยู่ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และยังใช้เป็นที่พักประชุมชาวบ้านในหมู่บ้านด้วย

ระบบสังคมและการเมืองในชุมชน

ครอบครัวและเครือญาติ การอยู่รวมกันในครอบครัว เมื่อแต่งงานแล้ว ฝ่ายหญิงมักจะไปอยู่บ้านฝ่ายชาย ประมาณ 4 - 5 ปี หลังจากนั้นจึงแยกครอบครัวออกมาเป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วนพ่อแม่ยังคงอยู่กับลูกที่ยังไม่แต่งงาน ชาวบ้านมักสร้างบ้านอยู่ใกล้ ๆ กับ

เครือข่าย และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีการนำสิ่งของ ข้าวปลาอาหารไปให้กัน เมื่อมีการจัดงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานศพ งานบวช เป็นต้น ก็จะไปช่วยกันหมด

เพื่อนบ้าน มีทั้งที่เป็นเครือข่าย และชาวบ้านที่อยู่ก่อนแล้วโดยไม่ได้เป็นเครือข่าย แต่มีความสนิทสนม เอื้อเฟื้อกัน ยามว่างก็นั่งคุยกัน บางครั้งบ้านไหนมีผลผลิตอะไรมากก็จะนำมาให้กัน มีการรวมกลุ่มกันโดยเฉพาะกลุ่มแม่บ้าน มีกองกลางในการจัดหาสิ่งของที่จำเป็น เช่น ถ้วยชาม หม้อ ติ๊ยะ แก้วอี เป็นต้น ในการจัดงานต่าง ๆ ในหมู่บ้าน โดยมีการขอยืมจากกองกลางหมู่บ้าน ค่าตอบแทนก็แล้วแต่ผู้ยืมจะให้ และเมื่อมีงานต่าง ๆ ในหมู่บ้านจะช่วยกัน

กลุ่มอุปถัมภ์ กลุ่มต่าง ๆ ที่มีในหมู่บ้านที่เห็นอย่างเด่นชัด คือ กลุ่มแม่บ้านสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งเป็นตัวแทนของกระทรวงสาธารณสุขในการให้ความรู้เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ และเป็นศูนย์กลางระหว่างโรงพยาบาลกับหมู่บ้าน และกลุ่มเกษตรกรรมยางพารา ซึ่งเป็นตัวแทนในเรื่องการจัดการคุณภาพของยางพารา ราคาของพารา เป็นต้น ลักษณะปัญหาของกลุ่มแม่บ้านและสาธารณสุขหมู่บ้าน พบว่า มีชาวบ้านบางส่วนไม่เข้าใจ เห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก ทำให้เสียเวลา ทำให้กลุ่มแม่บ้านและสาธารณสุขหมู่บ้านต้องทำงานหนักมากขึ้นในการสื่อให้ชาวบ้านเหล่านั้นเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของตนและของคนในครอบครัว

ความสัมพันธ์ของบุคคล หรือบุคคลในเชิงอำนาจในหมู่บ้าน ผู้ที่ชาวบ้านไปขอคำปรึกษาเวลามีปัญหา มักเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของชาวบ้าน ทั้งในแง่เศรษฐกิจ และเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจในการตัดสินใจความขัดแย้งต่าง ๆ ของชาวบ้าน คือผู้ใหญ่บ้านและ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ที่รู้จักชาวบ้านและเข้าถึงชาวบ้านมากที่สุด ส่วนผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของชาวบ้านในด้านไลยศาสตร์ คือ นายฟ่วง อักษรพิบูลย์ ทางด้านการผลิตยาและใช้ยาสมุนไพรในการรักษาโรค คือ ลุงเกด ช่วยทะนุ และด้านการรักษาความเจ็บป่วยด้วยการนวด คือ หมอเนตร ซึ่งในแต่ละวันจะมีผู้ไปทำการรักษาด้วยการนวดเป็นจำนวนมากตั้งแต่เด็กถึงผู้ใหญ่ ทั้งชาวบ้านที่อยู่ในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ปกครองที่เป็นกรณีศึกษา

1.2.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่เป็นกรณีศึกษา ในแต่ละครอบครัวเพื่อให้ได้ภาพรวมการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง : ครอบครัวนางตุ๊ก

ครอบครัวนางตุ๊ก เป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก คือ นายณรงค์ อายุ 32 ปี นางตุ๊ก อายุ 31 ปี เด็กหญิงรุ่ง อายุ 6 ปี และเด็กหญิงดาว อายุ 1 ปี 5 เดือน

นายณรงค์มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และทำสวนยางพารา โดยปกติ นายณรงค์ออกจากบ้านแต่เช้า ส่วนนางตุ๊กอยู่บ้านเลี้ยงลูก เป็นผู้ดูแลลูกในการอาบน้ำ แต่งตัว และทำอาหารให้ลูกรับประทานในตอนเช้า เมื่อเด็กหญิงรุ่งไปโรงเรียน นางตุ๊กเลี้ยงน้องดาว ลูกคนเล็กอยู่ที่บ้าน รวมทั้งทำความสะอาดเครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่มด้วยโดยอุ้มลูกไปนั่งอยู่ใกล้ ๆ ในขณะทำงาน ในตอนกลางวันนางตุ๊กให้น้องดาวนอนพักกลางวันพร้อม ๆ กับตน ประมาณ วันละ 1 - 2 ชั่วโมง เมื่อตื่นแล้วนางตุ๊กทำอาหารเตรียมไว้สำหรับมือเย็น เสร็จแล้วอุ้มน้องดาว ไปนั่งคุยที่บ้านญาติข้าง ๆ บ้าน ตอนเย็นเมื่อน้องรุ่งกลับมาจากโรงเรียนนางตุ๊กให้อาบน้ำ แต่งตัว แล้วเล่นกันน้อง หรือบางครั้งอนุญาตให้ไปเล่นกับเพื่อนบ้าน ส่วนนางตุ๊กดูแลอยู่ใกล้ ๆ เมื่อนายณรงค์กลับมาจากทำงานเวลาประมาณ 18.00 น. นางตุ๊กจัดเตรียมอาหารสำหรับ รับประทานพร้อมกันทั้งครอบครัวไว้นอกชาน โดยมีเด็กหญิงรุ่งช่วยแม่ยกจานข้าว และจานอาหาร ไปวางในห้องโถง หรือบางครั้งรับประทานอาหารกันนอกชาน แต่ถ้าวันไหนเด็กหญิงรุ่งหิว นางตุ๊ก ให้รับประทานอาหารก่อน โดยขณะรับประทานอาหารจะดูโทรทัศน์ไปด้วย ทั้งบ้านดูโทรทัศน์ ด้วยกัน และเข้านอนเวลาประมาณ 20.30 น. โดยนางตุ๊กนอนในห้องกับน้องดาว และเด็กหญิงรุ่ง นอนกับพ่อในห้องโถง

สำหรับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ของผู้ปกครองคนที่ 2 - 8 แสดงรายละเอียดไว้ใน

(ภาคผนวก จ หน้า 149)

1.2.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลโดยผู้ปกครองที่เป็นกรณีศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่เป็นกรณีศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลในด้านต่าง ๆ ดังตัวอย่างที่ยกมา 1 ด้านที่พบการแก้ปัญหาในการทดลองใช้โปรแกรมฯ คือ ด้านการดูแลเรื่องอาหารและโภชนาการ

ด้านการดูแลเรื่อง อาหารและโภชนาการ

(วันธรรมดา (วันจันทร์ - วันศุกร์))

จากการสังเกตอาหารที่แม่แต่ละบ้านจัดให้เด็กรับประทาน มีประเภทและการปรุงอาหารที่คล้ายคลึงกัน มักเป็นอาหารที่รับประทานได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ มีทั้งรสเผ็ดและรสจืด ใช้เวลาในการเตรียมสั้น และสะดวกในการซื้อหาให้เด็ก

วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เด็กไปโรงเรียน และพ่อแม่บางบ้านต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ในเวลาเช้า จึงมักปรุงอาหารง่าย ๆ ให้เด็กรับประทานกับข้าว เช่น ไข่เจียว ไข่ดาว หมูทอด ไก่ทอด หรือพวกต้มจืดที่ปรุงไว้ในหม้อก่อนและอุ่นใหม่ในตอนเช้า ยกเว้นบ้านนางดาซึ่งบางครั้งต้องออกไปทำงานแต่เช้าไม่ได้ทำอาหารไว้ มักให้เงินด.ญ.ยา มาซื้ออาหารรับประทานที่ร้านค้าหน้าโรงเรียน พวกข้าวต้ม ขนมจีน หรือ ข้าวแกง

ในเวลากลางวัน เด็กรับประทานอาหารที่โรงเรียนจัดให้ มีอาหารหลากหลาย ทั้งอาหารคาว เช่น แกงเผ็ด แกงจืด ผัดผัก และขนมหวาน เช่น ถั่วเขียวต้มน้ำตาล ข้าวเหนียวถั่วดำ เป็นต้น รวมถึงขนมสดต่างๆ ถ้าเด็กรับประทานอาหารหมดและยังไม่อิ่มจะทานจานต่อไป เด็กต้องจ่ายค่าอาหารเอง ซึ่งอาหารที่โรงเรียนจัดให้นี้ มีครูเป็นผู้คอยควบคุมดูแลแม่ครัวในขณะที่ปรุงอาหาร ทำให้อาหารที่โรงเรียนมีคุณค่าโภชนาการด้านอาหารครบถ้วน และในตอนบ่ายหลังจากที่เด็กตื่นนอนแล้ว เด็กได้ดื่มนมคนละ 1 กล่อง

ในเวลาเย็น แม่มักเป็นผู้ปรุงอาหารเองมากกว่าซื้ออาหารสำเร็จรูป โดยซื้ออาหารพวกผักและเนื้อสัตว์ในวันที่มีตลาดนัดและนำมาเก็บใส่ตู้เย็นไว้ แต่ครอบครัวของด.ญ.เอิน นางรัตน์มักซื้ออาหารสำเร็จรูปมาให้ลูกรับประทานเป็นหลัก เพราะต้องไปขายของที่ตลาดทุกวัน ไม่มีเวลาทำอาหารให้ลูก สำหรับอาหารเย็นที่เด็กรับประทานส่วนใหญ่เป็นอาหารประเภทเดียวกับที่ผู้ใหญ่รับประทาน ซึ่งในแต่ละมื้อจะมีกับข้าว 2 อย่างขึ้นไป มีทั้งรสเผ็ดและ

รสจัด สำหรับอาหารจานเดียว เช่น ข้าวผัดต่างๆ ก๋วยเตี๋ยวผัด ขนมจีน เป็นต้น นานๆ ถึงทำให้เด็กรับประทาน ส่วนใหญ่ให้เด็กรับประทานข้าวกับอาหารเพราะเด็กได้รับประทานหลาย ๆ อย่าง

ด.ญ.เอิน ได้เงินไปโรงเรียน และซื้อขนมมารับประทานที่โรงเรียน
ถ้าเงินเหลือ ในตอนเย็นระหว่างทางกลับบ้าน จะซื้อขนมมารับประทาน

เด็กในทุกครอบครัวนอกจากรับประทานอาหารมื้อหลักประจำวันแล้ว ยังได้รับประทานอาหารพวกเครื่องดื่ม อาหารเสริม ตามความพอใจ แม่มักให้เงินเด็กทุกวันทั้งวันที่เด็กไปโรงเรียน และวันหยุดเด็กมักซื้อขนมจากร้านค้าที่เด็กเดินผ่าน ขณะกลับบ้านหลังจากเลิกเรียน หรือจากร้านค้าที่อยู่ใกล้ ๆ บ้าน ส่วนแม่แต่ละบ้านเตรียมอาหารเสริม หรือ ขนมไว้ให้ลูกรับประทานหลังเลิกเรียนแตกต่างกันไป

นางรัตน์มักซื้อนมเปรี้ยว และขนมปังสอดไส้ครีม ไล่ลับประรด มาเก็บไว้ในตู้เย็น เพื่อให้ด.ญ.เอินหยิบกินเองเมื่อหิว นางรัตน์บอกว่า “ เอินชอบกินนม กินได้ตลอด บางทีซื้อมาครึ่งโหล เขากินกับน้องวันหนึ่งก็หมดแล้ว เขาชอบนมเปรี้ยว นมจืด ไม่ชอบ ” และนางรัตน์มักให้เงินลูกไปซื้อขนมรับประทานเองด้วย ซึ่งด.ญ.เอินชอบซื้อลูกอม มากฝรั่ง และพวกขนมกรอบถุงละ 5 บาท เช่น ไปเต้ ป๊อบคอร์น เลย์ เป็นต้น

....(วันหยุด วันเสาร์ - วันอาทิตย์ หรือวันนักขัตฤกษ์)

ในวันหยุดต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวันเสาร์ - อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ อาหารในช่วงเช้าที่แม่จัดให้เด็กรับประทานคล้ายกับมือเย็นในวันจันทร์ - ศุกร์ เนื่องจากแม่มีเวลามากขึ้นในการปรุงอาหาร จึงปรุงอาหารมากกว่า 1 อย่าง และเก็บไว้เผื่อไปถึงมือกลางวัน และมือเย็น โดยเฉพาะอาหารประเภทแกง แต่ในช่วงวันหยุดบางครั้งอาหารที่แม่จัดให้เด็กรับประทาน มีความแตกต่างกัน เช่น

ครอบครัวของด.ญ.เอิน หลังจากทีนางรัตน์กลับมาจากตลาดแล้ว ได้ซื้ออาหารหลาย ๆ อย่างมาจากตลาด ทั้งที่เป็นแกงสำเร็จรูป และกับข้าวเพื่อมาปรุงเองด้วย ส่วนใหญ่เป็นอาหารประเภท ฟู กุ้ง หอย ปลา เพราะนางรัตน์ขายอาหารทะเลในตลาด นอกจากนี้

มีพวกขนมสด เช่น ขนมเปียกปูน ขนมกวน ขนมถั่ว เป็นต้น มาให้เด็กเลือกรับประทาน หลังอาหารเช้า ในช่วงกลางวัน บางครั้งจะทำอาหารจานเดียว เช่น ก๋วยเตี๋ยว ผัดซีอิ้ว ขนมจีน หรือ ส้มตำ และเมื่อมีรถซาเล้งเข้าไปขายอาหาร นางรัตณีให้เงินเด็กไปเลือกซื้อขนมรับประทานเอง ตามใจชอบ โดยให้ซื้อเฉพาะขนมสดเท่านั้น เช่น ขนมเปียกปูน ขนมข้าวเหนียวสังขยา เป็นต้น และอาหารที่ด.ญ.เอินรับประทานบ่อยในช่วงวันหยุด คือ นมเปรี้ยว มักดื่มวันละประมาณ 2 - 3 กล่อง สำหรับมือเย็นนางรัตณีปรุงอาหารเองมากกว่าซื้ออาหารสำเร็จรูป โดยปรุงอาหารที่ ลูกหลานชอบทาน เช่น กุ้งหวาน ปูต้มกะทิ ปลาเปรี้ยวหวาน ปลาทรงเครื่อง เป็นต้น

ครอบครัวของด.ญ.เอิน ในช่วงวันหยุดถ้านางนิดไปตลาดก็จะพา ด.ญ.เอินไปด้วย และรับประทานอาหารเช้าที่ตลาด เช่น ขนมจีน ก๋วยเตี๋ยว ข้าวหมกไก่ ข้าวต้ม เป็นต้น รวมทั้งซื้อขนมสดติดกลับมาบ้าน มือกลางวันนางนิดปรุงอาหารประมาณ 2 อย่าง มากกว่าวันจันทร์ - วันศุกร์ เพราะเด็กรับประทานอาหารเช้าได้ทั้งวันเมื่อรู้สึกหิว อาหารที่นางนิดปรุง ถ้าเป็นแกงจะทำเผื่อไปถึงมือเย็นด้วยและทำอาหารประเภททอด หรือผัดเพิ่มอีก 1 อย่างนางนิด ไม่นิยมทำอาหารจานเดียวในช่วงวันหยุด ถ้าเด็กอยากรับประทานก็ให้เงินไปซื้อที่ร้านค้าข้างบ้าน

ในด้านการรับประทานอาหารของเด็กส่วนใหญ่เด็กช่วยตัวเอง ในการรับประทานอาหารเช้า เด็กตักข้าวเอง ภาชนะที่ใช้เหมือนกับผู้ใหญ่ เด็กตักข้าวและกับข้าว ที่ตัวเองชอบ ถ้ารับประทานพร้อมกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่มักตักอาหารที่เด็กไม่ค่อยทาน เช่น ผักใส่จานให้เด็ก และบอกให้เด็กรับประทาน เมื่อเด็กรับประทานเสร็จ บางครั้งนำจานไปเก็บเอง ในกะละมังแต่ส่วนใหญ่วางจานไว้ให้แม่เก็บ

ช่วงเวลาที่เด็กรับประทานอาหารเช้า ถ้าเด็กไปโรงเรียน เด็กรับประทาน อาหารครบทั้ง 3 มื้อและเป็นเวลาที่กำหนดแน่นอน แต่ถ้าเป็นวันหยุดเด็กรับประทานไม่ครบ 3 มื้อ และเวลาในการรับประทานไม่แน่นอน เพราะเด็กมักตื่นสาย และรับประทานอาหารเช้า และ มื้อกลางวันรวมเป็นมื้อเดียว เด็กจะทานขนมตลอดทั้งวัน ทำให้อิ่ม ไม่อยากรับประทานข้าว

สถานที่ที่เด็กนั่งรับประทานอาหารเช้าไม่แน่นอน เด็กชอบนั่งรับประทาน อาหารหน้าโทรทัศน์ เพราะเด็กดูโทรทัศน์และรับประทานอาหารเช้าไปพร้อม ๆ กัน เด็กมักรับประทาน ไม่ค่อยหมดจาน เพราะสนใจดูโทรทัศน์มากกว่ารับประทานอาหารเช้า เช่น

ด.ญ.รุ่ง บุตรสาวของนางตุ๊ก เล่นอยู่กับน้องและเดินมาบอกนางตุ๊กว่า "แม่ นุ้ยอยากข้าวแล้ว" นางตุ๊กบอกว่า "ไปตักต๊ะลูกในครัว แกงอยู่ในทะ ไซก็อยู่ในหม้อข้าว" จากนั้นด.ญ.รุ่งเดินเข้าไปในครัว หยิบจานตักข้าว และไซจากหม้อ จากนั้นตักเนื้อไก่จากแกงไก่มะเขือ ซึ่งอยู่ในกะทะลงในจาน แล้วเดินออกมา มีเนื้อไก่จากแกง 2 ชิ้น และไซ 1 ฟอง ด.ญ.รุ่งปอกไซเอง โดยเอาไซเคาะกับพื้นไม้ไผ่ แต่ปอกไม่ได้ นางตุ๊กจึงบอกว่า "มาแม่ช่วยปอกไซให้" ด.ญ.รุ่งจึงส่งไปไซให้นางตุ๊กช่วยปอกให้

สำหรับข้อมูลการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านอื่น ๆ แสดงรายละเอียดไว้ในภาคผนวก หน้า

1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลโดยรวมแต่ละด้านก่อนทดลองใช้โปรแกรมฯ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้แบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลโดยรวมในแต่ละด้านก่อนทดลองใช้โปรแกรมฯ ดังตัวอย่าง 1 ด้านที่พบการแก้ปัญหาในการทดลองใช้โปรแกรมฯ คือ ด้านการดูแลเรื่องอาหารและโภชนาการดังนี้

ด้านการดูแลเรื่อง อาหารและโภชนาการ

- 1) การจัดเตรียมอาหาร แม่ทำหน้าที่หลักในการจัดหาอาหาร ปรุงอาหาร และดูแลการรับประทานอาหารของเด็ก ส่วนพ่อช่วยแม่ดูแลเด็กในการรับประทานอาหารบางครั้ง นอกจากนี้เด็กที่อยู่ในครอบครัวขยายมักมีผู้ใหญ่คนอื่น เช่น พี่ ป้า น้า อา ย่า ยาย หรือบ้านที่มีลูกสาวคนโตที่ช่วยเหลือตนเองได้ บุคคลเหล่านี้ก็จะทำหน้าที่จัดหาอาหารแทนให้ในเมื่อที่แม่ไม่ว่าง
- 2) การเลือกอาหาร แม่เลือกซื้ออาหารพวกเนื้อสัตว์ ประเภทหมู ไก่ ปลาจากตลาด ถ้าเป็นผักมีทั้งที่ซื้อจากตลาด และเก็บตามข้างบ้านที่ปลูกไว้ หรือซื้อตามบ้านเพื่อนบ้านที่ปลูกอยู่แล้วด้วย เช่น ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว แตงกวา ค่ะน้า โหระพา เป็นต้น

3) การปรุงอาหาร ปกติแม่เป็นคนปรุงอาหาร มักปรุงอาหารในตอนเย็น เพราะมีเวลามาก ส่วนมือเข้าไม่นิยมปรุงเอง เพราะต้องออกไปทำงาน บางบ้านบางวันก็ให้ลูกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน เช่น ข้าวต้ม ขนมจีน เป็นต้น ส่วนบางบ้านที่แม่มีเวลาทำอาหารให้ลูกก็จะปรุงอาหารง่าย ๆ ใช้เวลาไม่มากนัก เช่น ต้ม ทอด ผัด จำพวกไข่ทอด ปลาทอด ผัดผักแห้ง ๆ เป็นต้น อาหารที่ปรุงในตอนเย็นมักเป็นประเภทแกง หรือต้มจืด และจะทำเมื่อไปถึงมือเช้า และมือกลางวันในวันรุ่งขึ้นด้วย การปรุงอาหารยังมีการใช้ผงชูรสเป็นส่วนใหญ่

4) อาหารที่จัดให้เด็ก แม่จัดอาหารที่เด็กชอบ เพราะ อยากให้เด็กรับประทานได้มาก เด็กชอบอาหารแห้ง ๆ เช่น ไข่ทอด หมูทอด ปลาทอด หรือแกงที่มีรสไม่จัดมากนัก เช่น แกงส้ม แกงไก่ เป็นต้น แม่จัดอาหารที่เด็กชอบให้เป็นอาหารประเภทเดียวกับที่ผู้ใหญ่รับประทานได้ด้วย เช่น แกงเผ็ด น้ำพริก โดยราดน้ำแกงคลุกข้าวให้เด็กเพื่อไม่ให้เผ็ดมากนัก เด็กส่วนใหญ่ไม่ชอบผัก ไม่ว่าจะเป็นผัดผัก หรือแกงจืดใส่ผัก เด็กเขี่ยผักไว้ข้างจาน และเลือกรับประทานเฉพาะเนื้อเท่านั้น เมื่อเด็กไม่รับประทานผักผู้ปกครองดัก หรือหยิบมารับประทานเอง อาหารหลักที่จัดให้เด็กรับประทาน คือ ข้าว โดยแม่จะดักข้าวให้เด็ก และดักกับข้าวคลุกกับข้าว หรือบางครั้งให้เด็กดักกับข้าวเอง เด็กส่วนใหญ่ชอบดักเฉพาะเนื้อ ไม่ดักผัก อาหารประเภทจานเดียวที่ทำให้เด็ก ได้แก่ ข้าวผัดใส่หมู ไก่ ก๋วยเตี๋ยวผัด แต่ทำไม่บ่อยนัก นอกจากนี้อาหารอื่น ๆ ประเภทขนมจีน ก๋วยเตี๋ยว ข้าวหมกไก่ ไก่ทอด จะซื้อจากตลาด หรือจากรถซาเล้งที่เข้าไปขายในหมู่บ้าน สำหรับของว่าง และขนมหวาน ขนมที่แม่ทำให้เด็กรับประทานเป็นขนมที่ทำได้ง่าย เช่น กั้วเขียวต้ม บัวลอย ลอดช่อง ข้าวเหนียวทุเรียนน้ำกะทิ ขนมกวน หรือขนมที่มีในงานประเพณี เช่น ขนมพอง ขนมลา ขนมบ้า แต่ถ้าเป็นขนมที่ต้องใช้เวลาในการทำมาก ๆ เช่น ขนมเปียกปูน ขนมชั้น ขนมสาสี เป็นต้น แม่จะซื้อมาจากตลาด หรือจากร้านค้าในหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่แม่ให้เงินเด็กไปซื้อขนมเองตามใจชอบ

ผลไม้ที่แม่ให้เด็กรับประทาน เป็นผลไม้ที่มีตามฤดูกาล โดยเป็นผลไม้ที่แม่ซื้อมาจากตลาด หรือผลไม้ที่ปลูกไว้ที่บ้าน หรือบ้านเพื่อนบ้าน เช่น ชมพู ฝรั่ง เงาะ มังคุด มะละกอ กระท้อน กัลยง น้อยหน่า เป็นต้น

อาหารเสริมสำหรับเด็ก อาหารเสริมที่จัดให้เด็กส่วนใหญ่เป็นประเภทนม ได้แก่ นมสดบรรจุกล่อง นมเปรี้ยว นมชั้นหวาน เด็กชอบดื่ม นมเปรี้ยวมากกว่านมสดรสหวาน หรือนมชั้นหวานแม่มักซื้อโอวัลติน หรือไมโล มาชงใส่นมชั้นหวานให้เด็กดื่ม แม่บางคนซื้อมาเก็บไว้ในตู้เย็น เพื่อให้เด็กหยิบดื่มเมื่อต้องการ และบางครั้งเด็กเป็นฝ่ายขอให้แม่ซื้อให้

5) ช่วงเวลาของเด็กรับประทานอาหาร มีดังนี้

วันที่เด็กไปโรงเรียน (เวลารับประทานอาหารของเด็กค่อนข้างแน่นอน)

มือเช้า ประมาณ 6.30 น. - 8.00 น. หลังจากเด็กแต่งตัวเสร็จก่อนไปโรงเรียน

มือกลางวัน ประมาณ 11.30 น. - 12.30 น. เวลาพักกลางวัน

มือเย็น ประมาณ 18.00 น. - 19.00 น. เมื่อทำอาหารเสร็จ หรือเมื่อเด็กหิว

หรือรอสมาชิกในครอบครัวรับประทานพร้อมกัน

วันหยุด (เวลารับประทานอาหารส่วนใหญ่ของเด็กไม่แน่นอน)

มือเช้า ประมาณ 7.00 น. - 11.00 น. เมื่อทำอาหารเสร็จ หรือเมื่อเด็กหิว

มือกลางวัน ประมาณ 11.00 น. - 13.00 น. เมื่อแม่ทำอาหารเสร็จ หรือ

เมื่อเด็กหิว

มือเย็น ประมาณ 18.00 น. - 19.00 น. เมื่อทำอาหารเสร็จ หรือรอสมาชิก

ในครอบครัวรับประทานพร้อมกัน

สำหรับมือเช้า และมือเที่ยง แม่มักจัดอาหารไว้ให้เด็กรับประทานเมื่อหิว ส่วนมือเย็นเป็นมือที่ทุกคนในครอบครัวรับประทานพร้อมกัน แต่ถ้าเด็กหิวก็จัดให้รับประทานก่อน

6) สถานที่ในการรับประทานของเด็ก สถานที่ในการรับประทานอาหารไม่แน่นอน เด็กชอบรับประทานอาหารหน้าจอโทรทัศน์ หรือที่ที่ตัวเองชอบ ในมือเย็นเด็กชอบนั่งรับประทานหน้าจอโทรทัศน์ หรือนั่งรับประทานอยู่คนเดียว แม่ไม่ค่อยบังคับเด็กให้นั่งรับประทานอาหารให้เป็นที่ แม่ต้องการเพียงให้เด็กรับประทานให้ได้มาก ๆ ก็พอแล้ว

7) การฝึกนิสัยในการรับประทานอาหารให้กับเด็ก ส่วนใหญ่เด็กจะช่วยตัวเองในการรับประทานอาหาร ดักข้าวใส่จานเอง และใช้ภาชนะเหมือนกับผู้ใหญ่ แต่บ่อยครั้งที่แม่ดักข้าวและกับข้าวให้ เพราะกลัวเด็กทำหกเลอะเทอะ แต่เด็กมักเลือกรับประทานอาหารเฉพาะกับข้าวที่ตัวเองชอบ และเมื่ออิ่มก็จะเลิกรับประทานและนำจานไปวางไว้ให้แม่เก็บ ถ้าแม่นั่งอยู่ด้วยระหว่างเด็กรับประทานอาหาร มักบังคับให้เด็กรับประทานให้หมด เด็กรับประทานข้าวไม่ค่อยหมดจาน

สำหรับสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลโดยรวมในด้านอื่นๆ ก่อนทดลองใช้โปรแกรมฯ แสดงรายละเอียดไว้ในภาคผนวก ง หน้า 163

ผู้วิจัยได้นำแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองแต่ละคนในแต่ละด้าน มาเป็นกรอบควบคุมกับดัชนีที่กำหนดไว้แต่เดิม เพื่อตั้งคำถามของการวิจัยว่า

“เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้โปรแกรมฯ ผู้ปกครองที่เป็นกรณีศึกษาแต่ละคน จะมีการเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ในด้านใดบ้าง และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร”

ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ได้ใช้เป็นพื้นฐานในการเปรียบเทียบกับแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองที่พบระหว่างและหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ต่อไป

2. คำตอบของการวิจัย : การเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

การเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้ปกครองที่เป็นกรณีศึกษาทุกคนเกิดความตระหนักในความสำคัญของบทบาทของตนในการส่งเสริมการรักษาสุขภาพในช่องปากและฟันของเด็ก และเกิดการเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมในการดูแลเด็กอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ด้านการส่งเสริมการแปรงฟัน

แบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองแต่ละคนในการส่งเสริมการรักษาสุขภาพในช่องปากและฟันของเด็กวัยอนุบาล ด้านการแปรงฟันก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ สรุปไว้ในตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบแบบแผนพฤติกรรมการส่งเสริมการแปรงฟันของผู้ปกครองแต่ละคน ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ

ลำดับที่	ผู้ปกครอง	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
1	นางนิค	บอกให้เด็กแปรงฟันแต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก	แม่ติดตามดูแลการแปรงฟันของเด็กทุกวัน และยังคงบอกให้เด็กแปรงฟันบ้างเป็นบางวัน
2	นางประทุม	บอกให้เด็กแปรงฟันแต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก	เด็กแปรงฟันเอง และแม่คอยดูแลการแปรงฟันของเด็กอย่างเฝ้าจับ ๗ ทุกวัน
3	นางราตรี	บอกให้เด็กแปรงฟันแต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก	เด็กแปรงฟันเอง และแม่คอยดูแลการแปรงฟันของเด็กอย่างเฝ้าจับ ๗ ทุกวัน
4	นางดา	บอกให้เด็กแปรงฟันแต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก	เด็กแปรงฟันเอง และแม่คอยดูแลการแปรงฟันของเด็กอย่างเฝ้าจับ ๗ ทุกวัน
5	นางตุ๊ก	บอกให้เด็กแปรงฟันแต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก	แม่ติดตามดูแลการแปรงฟันของเด็กทุกวัน และยังคงบอกให้เด็กแปรงฟันบ้างเป็นบางวัน
6	นางรัตน	บอกให้เด็กแปรงฟัน โดยกำกับและติดตามดูแลบ้างเป็นบางครั้งแต่ไม่สม่ำเสมอ	เด็กแปรงฟันเอง และแม่คอยดูแลการแปรงฟันของเด็กอย่างเฝ้าจับ ๗ ทุกวัน
7	นางพร้อม	บอกให้เด็กแปรงฟัน โดยกำกับและติดตามดูแลบ้างเป็นบางครั้งแต่ไม่สม่ำเสมอ	แม่ติดตามดูแลการแปรงฟันของเด็กทุกวัน และยังคงบอกให้เด็กแปรงฟันบ้างเป็นบางวัน
8	นางแดง	บอกให้เด็กแปรงฟัน โดยกำกับและติดตามดูแลบ้างเป็นบางครั้งแต่ไม่สม่ำเสมอ	แม่ติดตามดูแลการแปรงฟันของเด็กทุกวัน และยังคงบอกให้เด็กแปรงฟันบ้างเป็นบางวัน

จากแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองแต่ละคนในการส่งเสริมการแปรงฟันของเด็กวัยอนุบาล สามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้คือ

ตารางที่ 5   รูปแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองแต่ละคนในการส่งเสริมการแปรงฟันของเด็กวัยอนุบาล

ก่อนการใช้โปรแกรม	หลังใช้โปรแกรม
<p>1. ด้านการแปรงฟัน</p> <p>พฤติกรรมแบบแผนย่อยที่ 1 (5 คน)</p> <p>แม่บอกให้เด็กแปรงฟัน แต่ไม่ได้ติดตามดูแลการแปรงฟันของเด็กรู้บ้าง ไม่รู้บ้างว่า เด็กแปรงฟันหรือไม่ แปรงถูกวิธีหรือไม่ แปรงสะอาดหรือไม่</p> <p>พฤติกรรมแบบแผนย่อยที่ 2 (3 คน)</p> <p>แม่บอกให้แปรงฟัน ได้กำกับติดตามดูแลบ้างเป็นบางครั้ง โดยการตักเตือน บังคับหรือทำพร้อมไปกับเด็ก แต่ไม่สม่ำเสมอ</p>	<p>พฤติกรรมแบบแผนย่อยที่ 1 (4 คน)</p> <p>แม่ดูแลการแปรงฟันของเด็ก และได้กำกับติดตามดูแลทุกวัน ทั้งเช้าและเย็นแต่ยังต้องบอกให้เด็กแปรงฟัน</p> <p>พฤติกรรมแบบแผนย่อยที่ 2 (4 คน)</p> <p>แม่ดูแลการแปรงฟันของเด็กทุกวัน ทั้งเช้าและเย็น และไม่ต้องบอกให้เด็กทำ เด็กจะแปรงฟันเอง และแม่คอยดูแลการแปรงฟันของเด็กอย่างเจียม ๆ</p>

ผู้ปกครองมีการเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมส่งเสริมการรักษาสุขภาพในช่องปากและฟันของเด็กวัยอนุบาล ด้านการแปรงฟัน จากพฤติกรรมไม่ได้ติดตามดูแลการแปรงฟันของเด็กหรือติดตามอย่างไม่สม่ำเสมอ มาเป็นพฤติกรรมดูแลการแปรงฟันของเด็กอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กในด้านการแปรงฟัน ดังตัวอย่างการสังเกตเพิ่มเติมต่อไปนี้

เช้าวันอาทิตย์ นางตุ๊กกำลังอาบน้ำให้ลูกคนเล็ก และคอยดูแลเด็กหญิงรุ่งอาบน้ำไปด้วย และบอกว่า “อาบน้ำเสร็จแล้ว แปรงฟันกันนะ” หลังจากอาบน้ำเสร็จ นางตุ๊กถามเด็กหญิงรุ่งว่า “แปรงฟันแล้วยัง ให้แม่แลดู” เด็กหญิงรุ่งอ้าปากให้ดูและตอบว่า “แปรงแล้ว น้ยแปรงทั้งเช้า ทั้งเย็น”...

2.2 ด้านการส่งเสริมการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์

แบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการรักษาสุขภาพในช่องปาก และฟันของเด็กวัยอนุบาล ด้านการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ก่อนและหลังใช้โปรแกรมฯ ดังสรุปไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบแบบแผนพฤติกรรมส่งเสริมการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ของผู้ปกครองแต่ละคนก่อนและหลังใช้โปรแกรมฯ

ลำดับที่	ผู้ปกครอง	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
1	นางพร้อม	แม่ให้เด็กรับประทานอาหารตามความชอบ โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนของหมู่อาหารที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก	แม่จัดอาหารให้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากกว่าความชอบของเด็ก
2.	นางแดง	แม่ให้เด็กรับประทานอาหารตามความชอบ โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนของหมู่อาหารที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก	แม่จัดอาหารให้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากกว่าความชอบของเด็ก
3	นางตุ๊ก	แม่ให้เด็กรับประทานอาหารตามความชอบ โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนของหมู่อาหารที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก	แม่จัดอาหารให้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากกว่าความชอบของเด็ก
4	นางดา	แม่ให้เด็กรับประทานอาหารตามความชอบ โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนของหมู่อาหารที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก	แม่จัดอาหารให้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากกว่าความชอบของเด็ก
5	นางราตรี	แม่ให้เด็กรับประทานอาหารตามความชอบ โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนของหมู่อาหารที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก	แม่จัดอาหารให้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับมากกว่าความชอบของเด็ก
6	นางนิต	แม่บังคับให้เด็กรับประทานอาหารที่เด็กไม่ชอบ แต่มีประโยชน์สำหรับเด็ก	เด็กรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ โดยแม่ไม่ต้องบังคับ

ตารางที่ 6 (ต่อ) เปรียบเทียบแบบแผนพฤติกรรมกรรมการส่งเสริมการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ของผู้ปกครองแต่ละคนก่อนและหลังใช้โปรแกรมฯ

ลำดับที่	ผู้ปกครอง	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
7	นางประทุม	แม่บังคับให้เด็กรับประทานอาหารที่เด็กไม่ชอบ แต่มีประโยชน์สำหรับเด็ก	เด็กรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ โดยแม่ไม่ต้องบังคับ
8	นางรัชนี	แม่บังคับให้เด็กรับประทานอาหารที่เด็กไม่ชอบ แต่มีประโยชน์สำหรับเด็ก	เด็กรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ โดยแม่ไม่ต้องบังคับ

จากแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองแต่ละคนในการส่งเสริมการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ของผู้ปกครองแต่ละคน สามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้ คือ

ตารางที่ 7 สรุปแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองแต่ละคนในการส่งเสริมการแปรงฟันของเด็กวัยอนุบาล

ก่อนการใช้โปรแกรม	หลังใช้โปรแกรม
<p>2. ด้านการรับประทานอาหาร</p> <p>พฤติกรรมแบบแผนย่อยที่ 1 (5คน)</p> <p>แม่ตามใจให้เด็กรับประทานอาหาร โดยคำนึงถึงความชอบของเด็กมากกว่าให้เด็กรับประทานอาหารที่มีสัดส่วนหมู่อาหารเหมาะสมกับวัยของเด็ก และเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก และไม่บังคับเด็กรับประทานอาหารที่เด็กไม่ชอบ</p>	<p>พฤติกรรมแบบแผนย่อยที่ 1 (5คน)</p> <p>แม่จัดอาหารให้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากสารอาหารมากกว่า การจัดอาหารให้เด็กรับประทานตามความชอบของเด็ก</p>
<p>พฤติกรรมแบบแผนย่อยที่ 2 (3คน)</p> <p>แม่ใช้วิธีบังคับให้เด็กรับประทานอาหารที่เด็กไม่ค่อยรับประทาน แต่มีประโยชน์สำหรับเด็ก</p>	<p>พฤติกรรมแบบแผนย่อยที่ 2 (3คน)</p> <p>เด็กรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ โดยแม่ไม่ต้องบังคับ</p>

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหลังการใช้โปรแกรมฯ แบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการรักษาสภาพในช่องปากและฟัน ด้านการส่งเสริมการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด สรุปได้ดังนี้

แม้มีการเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมส่งเสริมการรักษาสภาพในช่องปากและฟันของเด็กวัยอนุบาล ด้านการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ จากพฤติกรรมปล่อยให้เด็กเลือกซื้ออาหารรับประทานเองตามใจชอบ ซึ่งมักไม่มีคุณค่าของสารอาหาร มาเป็นพฤติกรรมดูแลการรับประทานอาหารของเด็กอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์ ให้เด็กรับประทาน กำกับดูแลการเลือกซื้อ และรับประทานอาหารของเด็กอย่างใกล้ชิด รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ดังตัวอย่างจากการสังเกตเพิ่มเติม ต่อไปนี้

...“ตอนเย็นประมาณ 18.00 น. นางประทุมกำลังทำกับข้าวอยู่ในครัว ด.ช.เดียร์กำลังนั่งดูโทรทัศน์ เมื่อนางประทุมทำกับข้าวเสร็จ เรียกด.ช.เดียร์ให้ไปรับประทานอาหาร ด.ช.เดียร์ลุกขึ้น เดินไปหยิบจาน ตักข้าว และเดินมานั่งตรงที่วางอาหาร นางประทุมพูดว่า “แม่ทำผัดผักที่นุ้ยชอบ ถั่วงอกใส่จานข้าว และตักน้ำแกงใส่ในจาน นางประทุมถามต่อไปว่า “แล้วต่อเข้านุ้ยอีกกินไฉ่โหระ แม้ไปตลาด แกงจืดซี่ฟร่ำกับหมูเอามั้ย” ด.ช.เดียร์ตอบว่า “เอา แม่ซื้อโอวัลตินมาให้กินนะ” นางประทุมเดินไปหยิบขวดโอวัลตินเพื่อดูว่าหมดหรือยัง และบอกว่า “เดี๋ยวแม่ไปซื้อให้เลยที่บ้านยายก้อย”...

3. ข้อค้นพบอื่น ๆ

จากการดำเนินการใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พบว่ามีข้อค้นพบอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลจากการทดลองใช้โปรแกรมฯ ดังนี้

3.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปกครองในฐานะที่เป็นสมาชิกของทีมงานขณะประชุม

3.1.1 สมาชิกเกิดความตระหนักว่าเรื่องที่กำลังศึกษามีความสำคัญต่อบุตรหลานของตน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและกัน ในปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก

วัยอนุบาล สมาชิกเป็นผู้ระบุปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตลอดไปจนถึงลงมือดำเนินการแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยเป็นเพียงผู้สนับสนุนอยู่ห่าง ๆ เช่น

...“แก้ไขพันปรีอ อย่าให้มันกินนมแห้งไม่มีปัญหาปรีด ให้มันกินนมสด เหมือนแต่แรก ก็บายเหม็ด”..(นางดา) (เสนอแนวทางแก้ปัญหาโรคฟันผุของเด็กวัยอนุบาล)

3.1.2 สมาชิกมีความมั่นใจและร่วมมือในการทำกิจกรรม โดยเฉพาะความมั่นใจด้านการเขียนข้อมูลเพิ่มเติม มีการสลับกันจดบันทึก โดยไม่กังวลว่าตัวเองจะเขียนถูกหรือไม่ เช่น

...“มีอะไรช่วยบอกเร็ว จะเขียนแล้ว บอกมาหลาย ๆ คน”... (นางดา จับปากกาเมจิกและก้มหน้าทำท่าเตรียมพร้อมที่จะเขียนลงบนกระดาษ)

3.1.3 สมาชิกกลายเป็นผู้เลือกกิจกรรม จัดกิจกรรมด้วยตนเอง และประเมินการจัดกิจกรรมของตนเอง ทำให้มีความเข้าใจที่กว้างขวางขึ้นเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น

...“ก้อน้องอ้อย (ผู้วิจัย) ทำหนังสือให้เด็กไปแหละ เขียนไปพันนั้นแหละ ถึงให้พ่อแม่เขาเวลาแปรง (นางนิต) (เสนอให้ส่งบันทึกการแปรงพัน โดยให้เด็กนำไปให้ผู้ปกครอง)

3.1.4 สมาชิกเกิดการเรียนรู้ จากวิธีการและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมทำให้สมาชิกเข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้น

...“แลจากแผนที่บนพื้น นับแลถึพันผู้ก็คน หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า เด็กแถวบ้านน้ำท่วมพันผู้ 5 คน”...(นางประทุม)

3.2 ผลกระทบจากการใช้โปรแกรมฯ

3.2.1 ผลกระทบต่อเด็ก

1) เด็กสนใจและใส่ใจในการดูแลและรักษาสุขภาพในช่องปากและฟันของตนเอง ด้วยการแปรงฟันเช้า - เย็นอย่างสม่ำเสมอ ลดพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ เช่น

...“หัวเข่าก็แปรง หัวนึนก็แปรง ยกขึ้นแปรงเอง ไม่ใช่แล้วที่นี้ หัวนึน แต่แรกพอมันว่า เบียร์แปรงพื้น หม้าย เจย ปล่อยพัน เดียวนี้ลุกขึ้นแปรงเอง”...
(นางราตรี)

2) เด็กได้มีความใกล้ชิดกับพ่อแม่ในการกระตุ้นให้พ่อแม่ได้สนใจ สุขภาพในช่องปากและฟันของลูกเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการทำความสะอาดฟันที่ ถูกต้องและการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และ เปรียบเทียบวิธีการที่ตนปฏิบัติอยู่ รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้ดีขึ้น เช่น

...“หวานนี้กินผักแล้ว แลกกวาดผักหมูกับตำลึง ไม่เชียวไว้ข้าง จานแล้ว ที่ทำกับข้าวให้มีผักทุกมื้อ บางทีกินให้แล้วไม่ชม เขาลองแลตามแม่ ถึงกินได้”...
(นางรัตน์)

3) เด็กสามารถตัดสินใจในการเลือกบริโภคได้อย่างฉลาด ซึ่งนอกจาก จะมีผลต่อสุขภาพแล้ว ยังช่วยฝึกทักษะการคิดของเด็กได้ด้วย เช่น

...“รุ่งเขาไม่กินแล้ว กินนมแหละหวานนี้ ให้ตางค์ไปซื้อนมก็ไม่เอา เขาว่า เขากินนมดีหวาน กินนมแห้งเดียวพันผุ”...(นางตุ๊ก)

4) เด็กได้พัฒนานิสัยความรับผิดชอบต่อตนเอง และมีความตั้งใจ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น เกิดความภาคภูมิใจ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขภาพในช่องปากและฟันของตนเองในทางที่ดีขึ้น และ มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น

...“แปรงแล้วคะ ตอนเช้าก็แปรงคะ”... (ตอบคำถามครู แล้วหันหน้า ไปพูดกับเพื่อน) “วันนี้เราหมา (ไม่) ได้ศูนย์ เราแปรงแล้ว เอ็นแปรงยัง” (เด็กหญิงเอ็ม)

3.2.2 ผลกระทบต่อการประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

1) ผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กในโรงเรียน และชุมชน ทำให้มีการประสานงานกัน มีความรู้สึกผูกพัน และยอมรับว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของ ทั้งสองฝ่ายในอันที่จะพัฒนาเด็ก เช่น

...“ครูก็ให้หนังสือเด็กไป จดสมุดไปว่าให้พ่อแม่จดบันทึกนั่นแหละ ถึงค่อยให้เด็กเอามาส่ง”...(นางนิต) (เสนอแนะให้ครูส่งแบบบันทึกการแปร่งฟันของเด็กไปให้ผู้ปกครองบันทึก) นางอนงค์ (ครู) “แล้วปรีอเข้าใจ” นางดาบอกว่า “เรา (ผู้ปกครอง) ไปอธิบายกันแหละ”...

2) ผู้ปกครองและครูมีการประสานงานในการพัฒนาเด็ก อันเป็นแนวทางที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการลงมือปฏิบัติจริง ติดตามการทำงานซึ่งกันและกัน โดยการให้ข้อมูลป้อนกลับกันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น

...“การบ้านแหละที่นี่ การบ้านส่งครูหลวงแหละ” (ผู้วิจัย) นางนิต หยิบแผ่นกระดาษที่จดบันทึกมาจากการสำรวจเด็กวัยอนุบาลในชุมชนและก้มหน้าอ่านข้อความ “เก้าคน คนหนึ่งชอบผักบุ้ง ถึงสามปีนั้นชอบผักบุ้ง หมมแห้ง แกงจืดของเป็นน้ำ”...(นางนิต)

3) ผู้ปกครองและครูมีการประสานความร่วมมือที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับพื้นฐานสภาพความเป็นอยู่ และวิถีดำเนินชีวิตของบุคคลที่ได้รับการพัฒนา ทำให้เกิดการยอมรับระหว่างกันและกัน อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น

...“ขยายไปสู ปร.1 หลาว” (นางดา) เสนอการขยายเครือข่าย การส่งเสริมการรักษาสุขภาพในช่องปากและฟัน นางอนงค์ (ครู) “ก็จะทำอย่างนั้นแหละ คือพูดกับครูทั้งหมด ก็เห็นด้วย น่าจะให้ชั้นอื่นกัน”...(น่าจะให้ระดับชั้นอื่น ๆ ทำด้วยเหมือนกัน)

3.2.3 ผลกระทบต่อผู้ปกครองของเด็กคนอื่น ๆ

1) จากผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองของเด็กคนอื่น ๆ เกิดความตระหนัก เกิดความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการจัดการด้านการบริโภค และการส่งเสริมสุขภาพในช่องปากและฟัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน อย่างเหมาะสม รวมถึงเข้าใจถึงผลการกระทำของตนที่มีต่อตัวเด็ก อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อเด็ก ช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี เกิดความมั่นคงทางจิตใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ เช่น

...“แต่แรกพอไอ้โบบี้ ชนคำอาดแหละหนม (ก่อนนี้เด็กพวกนี้กินหนมกันแต่เช้าถึงค่ำ) นีพอทำไอ้นี้ (แบบบันทึกการแปร่งฟันและการรับประทานอาหาร) เด็กไม่กินนั่นแหละ แม่เขากวนหนมให้”...(นางประทุม)

ตอนที่ 2 ข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองและการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

2.1 การนำข้อค้นพบที่ได้มาวิเคราะห์และปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ได้จากการรวบรวมหลาย ๆ แหล่ง ได้แก่ ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลและข้อมูลระหว่างดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ มาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข โดยนำผลการทดลองตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างทดลองใช้มาหาข้อดี ข้อบกพร่องในการใช้โปรแกรมฯ และมาปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลและผลการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ในตารางที่ ดังนี้

ตารางที่ 8 รายละเอียดข้อค้นพบและผลการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ข้อค้นพบ	นัยสู่ประเด็นในโปรแกรม	สิ่งที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข
1. คุณสมบัติของบุคคลที่เหมาะสมกับการใช้โปรแกรมฯ สภาพ ท้องถิ่นชนบทภาคใต้มีวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะ และมีการใช้ภาษาถิ่นได้ในชีวิตประจำวัน ผู้ใช้โปรแกรมฯ ต้องรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและใช้ภาษาถิ่นในการติดต่อสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเข้าใจตรงกัน ทำให้การทำงานร่วมกันดำเนินไปอย่างราบรื่น	เป็นบุคคลที่เข้าใจสภาพ ท้องถิ่นชนบท มีภูมิสำเนา และภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมเดียวกัน	คำแนะนำในคู่มือการใช้โปรแกรมฯ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับผู้ใช้งาน

ตารางที่ 8 (ต่อ) รายละเอียดข้อค้นพบและผลการปรับปรุงแก้ไขโครงการการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ข้อค้นพบ	นัยสู่ประเด็นในโครงการ	สิ่งที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข
<p>2. แหล่งข้อมูลที่สำคัญ</p> <p>สภาพ การเข้าหมู่บ้านเพื่อพบปะกับชาวบ้านเป็นครั้งแรก คนกลางที่ช่วยประสานงานในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างชาวบ้านกับผู้ใช้โปรแกรมฯ ตลอดจนการให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหมู่บ้าน คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน และครู ทำให้ชาวบ้านมีความไว้วางใจ ในการพูดคุยกับผู้ใช้โปรแกรมฯ ตลอดจนการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นจริง</p>	<p>บุคคลที่เป็นที่ยอมรับนับถือ ในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโส ครู เป็นต้น เป็นผู้ให้ข้อมูลและ เป็นผู้ประสานความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ใช้โปรแกรมฯ กับชาวบ้าน</p>	<p>เพิ่มคำแนะนำ ในคู่มือเกี่ยวกับ แหล่งข้อมูล ที่สำคัญ</p>
<p>3. การจัดเตรียมค่าใช้จ่าย</p> <p>สภาพ การเข้าหมู่บ้านต้องใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ ผู้ใช้โปรแกรมฯจึงต้องจัดเตรียมค่าน้ำมันรถในระหว่างการเดินทาง และในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องจัดเตรียม อุปกรณ์พวกเครื่องเขียนให้พร้อมเพื่อให้การดำเนินกิจกรรม เป็นไปอย่างราบรื่น รวมไปถึงการถ่ายรูปเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้สำหรับการวิเคราะห์ และในช่วงระหว่างการจัดกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรให้ผู้ใช้โปรแกรมฯ ได้จัดอาหารว่างสำหรับผู้ปกครอง</p>	<p>การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค่าเดินทาง - ค่าสื่อ อุปกรณ์ พวกเครื่องเขียน - ค่าพิมพ์ถ่ายรูป ค่าล้างและอัด - ค่าอาหารว่าง 	<p>เพิ่มคำแนะนำ ในคู่มือการใช้โปรแกรมฯเกี่ยวกับ การจัดเตรียมค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ</p>
<p>4. ความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรม</p> <p>สภาพ การจัดกิจกรรมการประชุมในบางครั้งประสบปัญหาผู้ปกครองไม่สบาย ไม่ว่าง หรือเกิดน้ำท่วม ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ผู้ใช้โปรแกรมฯจึงแก้ปัญหา โดยการกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้งว่า จัดการประชุมได้หากมีสมาชิกประมาณ 5 คนขึ้นไป และหากไม่สามารถจัดประชุมใหญ่ได้ ก็จัดประชุมกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกที่บ้านใกล้กันมารวมกลุ่มและจัดประชุมกัน</p>	<p>จัดประชุมได้หากมีสมาชิกตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป หากไม่สามารถจัดประชุมกลุ่มใหญ่ได้ ควรจัดประชุมกลุ่มย่อยสมาชิกที่มีบ้านอยู่ใกล้ ๆ กัน</p>	<p>เพิ่มคำแนะนำ ในคู่มือการใช้โปรแกรมฯเกี่ยวกับ ความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรม</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ) รายละเอียดข้อค้นพบและผลการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ข้อค้นพบ	นัยสู่ประเด็นในโปรแกรม	สิ่งที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข
<p>5. เวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม</p> <p>สภาพ ผู้ปกครองหลายคนทำงานนอกบ้าน มักว่างในวันหยุด และการจัดกิจกรรมในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคมประสบปัญหาน้ำท่วมเพราะเป็นช่วงฤดูฝน ทำให้การจัดกิจกรรมไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ต้องใช้เวลามากกว่าจะเสร็จสิ้นกิจกรรม นอกจากนี้ต้องจัดกิจกรรมให้อยู่ในช่วงของการเปิดภาคเรียน เพราะการจัดกิจกรรมต้องประสานความร่วมมือในการทำงานกับคณะครูในโรงเรียน เพื่อให้การแก้ไขปัญหารของเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>1. จัดในช่วงวันหยุด ได้แก่ วันอาทิตย์ตอนบ่าย</p> <p>2. เลือกจัดในช่วงเดือน ม.ค.-ส.ค.</p> <p>3. เวลาที่ใช้ (กรณีที่ใช้โปรแกรมเป็นคนในพื้นที่)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เก็บข้อมูลพื้นฐาน (1เดือน) - การเลือกทีมและเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อตั้งคำถามของการวิจัย (2 เดือน) - การทดลองใช้โปรแกรมฯ (2 เดือน) - ประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ (1เดือน) 	<p>เพิ่มคำแนะนำในคู่มือการใช้โปรแกรมฯเกี่ยวกับเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม</p>
<p>6. การขยายเครือข่าย</p> <p>สภาพ มีการริเริ่มในหมู่บ้านที่ขยายเครือข่ายให้กว้างขวางขึ้น เพราะพบว่าลูกของตนได้รับอิทธิพลจากบุคคลภายนอก จำเป็นต้องส่งเสริมให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาของลูกของตนให้ได้ผล</p>	<p>การขยายเครือข่ายการทำงานไปสู่บุคคลอื่น ๆ ในชุมชน โดยการอธิบายแนะนำ ดูแลติดตามการทำงานซึ่งกันและกัน</p>	<p>เพิ่มคำแนะนำในคู่มือการใช้โปรแกรมฯเกี่ยวกับการขยายเครือข่าย</p>
<p>7. การจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม</p> <p>สภาพ ในการทดลองใช้ ผู้ใช้โปรแกรมฯมีความยุ่งยากในการออกแบบกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมที่ศึกษาเป็นของต่างประเทศและนำมาใช้ในประเทศไทย ภาพตัวอย่างเหตุการณ์และข้อความบรรยายเหตุการณ์ในบริบทสังคมไทยต่างจาก</p>	<p>ใช้ภาพและตัวอย่างเหตุการณ์ของไทยที่เกิดขึ้นระหว่างทดลองใช้โปรแกรมฯ</p>	<p>จัดนำภาพและตัวอย่างเหตุการณ์ทดลองใช้โปรแกรมฯมาใส่</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ) รายละเอียดข้อค้นพบและผลการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ตัวอย่างแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ข้อค้นพบ	นัยสู่ประเด็นในโปรแกรม	สิ่งที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข
<p>บริษัทในสังคมอื่น ผู้ใช้โปรแกรมฯ จึงนำภาพเหตุการณ์กิจกรรมมาไว้ในคู่มือเพื่อให้ผู้ใช้โปรแกรมฯ สามารถนำไปใช้ได้</p> <p>การจัดประชุม</p> <p>ครั้งที่ 1 ตัวอย่างภาพและเหตุการณ์การระบุปัญหาของผู้ปกครอง</p> <p>ครั้งที่ 2 ตัวอย่างภาพและเหตุการณ์การทำแผนที่บนพื้น และกระดาษ</p> <p>ครั้งที่ 3 ตัวอย่างภาพและเหตุการณ์การทำตาราง เช่น ตารางเวลา ตารางแนวโน้มเรื่องอาหารการกิน และรักษาสุขภาพในช่องปากและฟันในหลายชั่วอายุคน เป็นต้น</p> <p>ครั้งที่ 4 ตัวอย่างภาพและเหตุการณ์ระดมสมองวางแผนแก้ปัญหา</p> <p>ครั้งที่ 5 ตัวอย่างภาพและเหตุการณ์การทำแผนภูมิและการทำแผนผังความคิดแสดงการขยายเครือข่าย</p>		<p>แทนตัวอย่างของต่างประเทศในคู่มือฯ</p>
<p>8. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม</p> <p>สภาพ เนื่องจากขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นแนวของการจัดกิจกรรมทางการเกษตรของต่างประเทศ ทำให้ผู้ใช้โปรแกรมฯ ไม่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาได้ทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการรับสมัครทีมงานในช่วงการจัดกิจกรรม ผู้ใช้โปรแกรมฯ ต้องเก็บข้อมูลเพื่อตั้งคำถามของการวิจัยจากทีมงานก่อนจึงต้องรับสมัครทีมงานหลังช่วงการเก็บข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดกิจกรรม</p>	<p>ปรับขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นชนบทภาคใต้ของไทย โดยการรับสมัครทีมงานในช่วงหลังจากการเก็บข้อมูลพื้นฐาน ผู้ใช้โปรแกรมเลือกทีม และเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อตั้งคำถามของการวิจัย</p>	<p>เพิ่มคำแนะนำในคู่มือการใช้โปรแกรมฯ เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรม</p>

2.2 โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. หลักการของโปรแกรมฯ

1.1 งานพัฒนาเด็กมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่มีความสำคัญที่สุดต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมที่ดีให้แก่เด็ก แต่ในทางปฏิบัติพ่อแม่หรือบุคคลต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ขาดการเตรียมตัว ทำให้การดูแลเอาใจใส่เป็นไปอย่างไม่ถูกต้อง หรือมีวิธีการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้วงานพัฒนาเด็กเป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้ปกครองจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครอง คือ ผู้ที่จะตอบได้ดีที่สุดว่า ต้องการให้ลูกหลานของตนพัฒนาไปในทิศทางใด และเป็นคนอย่างไร

1.2 งานพัฒนาใด ๆ โดยเฉพาะงานพัฒนาเด็กที่มาจากสำนักและความรู้สึกเป็นเจ้าของของสมาชิกแล้ว จะส่งผลให้งานพัฒนานั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้ปกครองได้ตระหนักในความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตน และดำเนินการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กของตน โดยเน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อความรู้สึกเป็นเจ้าของ จึงเป็นยุทธวิธีที่ช่วยให้งานพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ

เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล และสามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ประมวลมาขึ้นในการวางแผนแก้ปัญหา หรือตลอดไปถึงการติดตามการแก้ปัญหาจนบรรลุผล เพื่อพัฒนาเด็กของตน

3. คุณสมบัติและบทบาทของผู้ใช้โปรแกรมฯ

3.1 ผู้รับบริการ คือ ผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลในชนบทภาคใต้ และเด็กวัยอนุบาล

3.2 ผู้ให้บริการ คือ ครู เจ้าหน้าที่อนามัย หรือ นักพัฒนาซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานรัฐบาล หรือเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนชนบทภาคใต้ ซึ่งมีความสนใจในการปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก

วัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ทั้งนี้โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ คือ เป็นบุคคลที่เข้าใจสภาพท้องถิ่นชนบท มีภูมิสำเนา และภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรม เดียวกัน สำหรับบทบาทของผู้ให้บริการมีดังนี้

- 1) เก็บข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อตั้งคำถามของการวิจัย
- 2) เลือกทีมงาน
- 3) จัดประชุมสมาชิกในทีมงาน
- 4) ให้ความรู้แก่สมาชิกในทีมงานเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

5) ประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรม

3.3 คนกลาง คือ คนในพื้นที่ ซึ่งสามารถเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์และประสานงานระหว่างผู้ให้บริการกับคนในชุมชน

4. ลักษณะของโปรแกรมฯ

การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมจำนวน 5 ครั้ง ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ ในวัน เวลาที่ผู้ปกครองสะดวก ซึ่งเป็นวันอาทิตย์ ประมาณเวลา 13.00 น. - 15.00 น. สถานที่ โรงเรียนบ้านหนองกก ตำบลพัฒนา อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ (วัน เวลา และสถานที่ยึดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม) ประกอบด้วยการจัดกิจกรรม ดังนี้

1) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 1 การระบุปัญหา เป็นการพูดคุยถึงปัญหาสุขภาพทางร่างกายของบุตรหลานของผู้ปกครองว่ามีอะไรบ้าง ผู้ปกครองระบุปัญหา และหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่ได้ระบุไว้ ด้วยการเดินสำรวจชุมชน

2) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 2 ผู้ปกครองนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของเด็กวัยอนุบาลที่ได้จากการเดินสำรวจชุมชนมาเสนอในที่ประชุม ทำแผนที่และตารางแสดงจำนวนเด็กที่เป็นปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยเลือกปัญหาที่ต้องแก้ไขเป็นอันดับแรก และการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ผู้อาวุโสในหมู่บ้านเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในสมัยรุ่นยาย รุ่นแม่ และรุ่นลูก

3) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 3 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้อาวุโสในหมู่บ้านเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในสมัยรุ่นยาย รุ่นแม่ รุ่นลูกมาพูดคุยกัน ทำตารางเปรียบเทียบความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 รุ่น และทำตารางเวลาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อให้เห็นสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กอย่างชัดเจนขึ้น ผู้ปกครองระดมสมองหาแนวทางการแก้ปัญหา และวางแผนการแก้ปัญหา

4) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 4 เป็นการพูดคุยถึงผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก ปัญหาที่พบ และผู้ปกครองวางแผนแก้ปัญหาต่อไป

5) การจัดกิจกรรมการประชุมครั้งที่ 5 เป็นการพูดคุยถึงการดำเนินการแก้ปัญหา ปัญหาที่พบ และการทำแผนภูมิประมวลผลการดำเนินงานทั้งหมดของผู้ปกครอง และความต้องการในการดำเนินการแก้ปัญหาเรื่องต่อไป

5. เนื้อหาของโปรแกรมฯ

วิธีการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ใน 6 ด้านดังนี้

5.1 ด้านอาหารและโภชนาการ

5.2 ด้านการป้องกันโรคและการรักษาพยาบาล ตลอดจนการเฝ้าระวัง

ความพิการ)

5.3 ด้านการดูแลที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม

5.4 ด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย

5.5 ด้านการพักผ่อนนอนหลับ

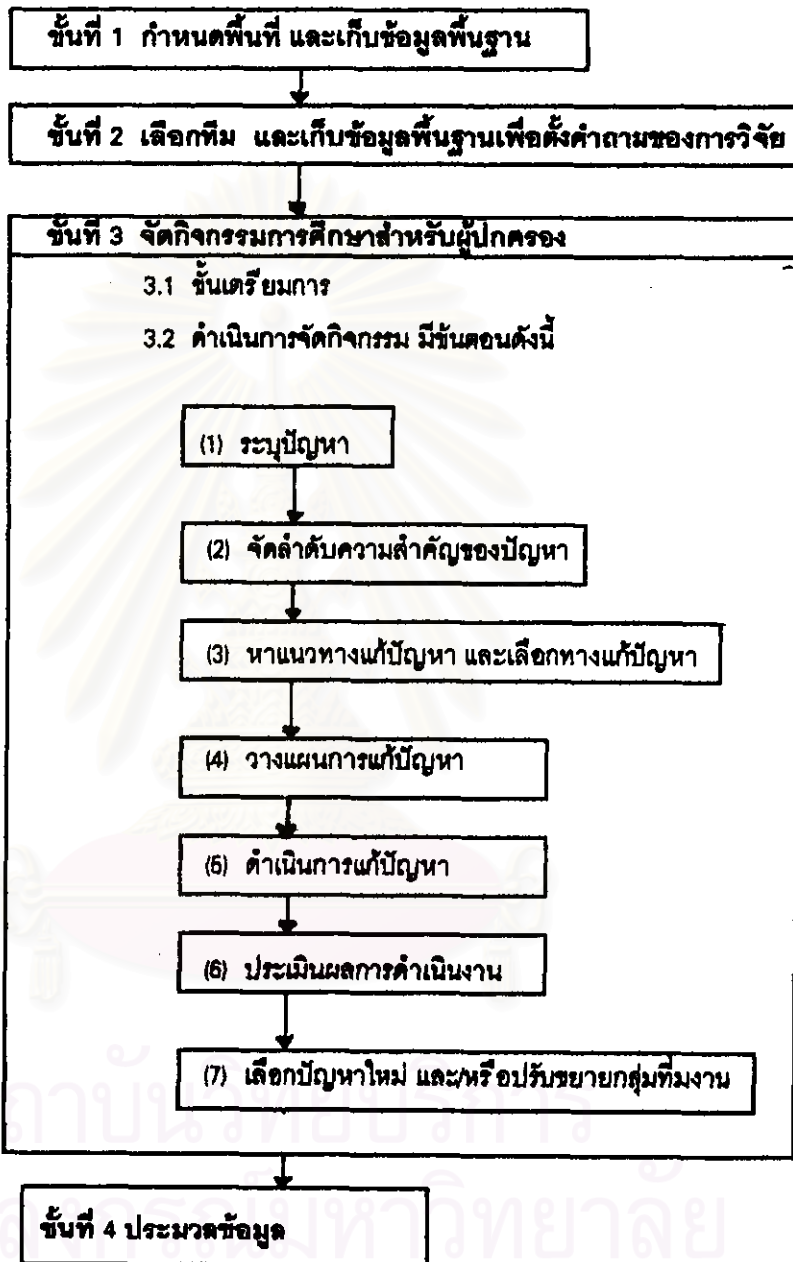
5.6 ด้านการออกกำลังกาย

การเลือกเนื้อหาของโปรแกรมฯ ขึ้นไม่จำเป็นต้องครบทุกหัวข้อ ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละชุมชน ตลอดจนความสนใจและความต้องการของผู้ปกครองในชุมชนนั้น ๆ

6. การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

จากหลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะของโปรแกรมฯ และเนื้อหาของโปรแกรมฯ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน นำเสนอรายละเอียดไว้ในแผนภูมิที่

แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก
วัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

7. สื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ

7.1 คู่มือการใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เนื้อหาสาระในคู่มือประกอบด้วย

- การให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- ลักษณะสำคัญ และคุณค่าของรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

- ขั้นตอนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ฯลฯ

7.2 คู่มือการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

- ความหมายและลักษณะพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

- ระดับสมรรถภาพทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล
- ปัญหาที่เกิดจากความผิดปกติของพัฒนาการทางร่างกายที่พบบ่อยในเด็กวัยอนุบาล

- ความหมาย แนวคิดสำคัญ และหลักการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

ฯลฯ

7.3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

7.3.1 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบสำรวจชุมชน
- 2) แบบบันทึกการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

- 3) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

7.3.2 เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) แบบสรุบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลของแต่ละครอบครัว
- 2) แบบสรุบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม
- 3) แบบวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

7.4 อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ระหว่างการจัดกิจกรรม

7.4.1. ขอสก๊ส ปากกาเมจิก กระดาษปรู๊ฟ

7.4.2 เครื่องบันทึกเสียง

7.4.3 กล้องถ่ายรูป

8. การประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ

เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ของผู้ปกครองเป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะ จึงกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ โดยการให้เกณฑ์เชิงคุณลักษณะดังนี้ ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีการเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลในเรื่องที่ผู้ปกครองเลือกมาแก้ปัญหา จากการทำตามที่ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา หรือ การทำอย่างไม่สม่ำเสมอ มาเป็นการทำโดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อเด็กในระยะยาว และหรือ การทำอย่างสม่ำเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย